

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING

Aan

de minister

ylg reactie v2 mail

GRAAG DONDERDAG 10/9 RETOUR IN VERBAND MET AFSTEMMING EZK

notitie

Nederlandse inzet RRF

Directie Algemene Financiële en Economische Politiek

Inlichtingen

10.2.e 10.2.e

T | 10.2.e |

10.2.e @minfin.nl

Direct contact

10.2.e10.2.e

M 10.2.e

Datum

8 september 2020

Notitiennummer

2020-0000169196

Auteur

10.2.e	100.2.e

10.2.e

10.210.2.e

10.2, 10.2, 10.2

Aanleiding

- Lidstaten kunnen onder voorwaarden steun aanvragen uit de *Recovery and Resilience Facility (RRF)* voor hervormings- en investeringsplannen (ofwel: 'herstelplannen'). Nederland kan aanspraak maken op circa €5,7 mld. Er moet op korte termijn overeenstemming worden bereikt met andere departementen over het nationale herstelplan. Deze notitie doet een voorstel voor de inzet van FIN in de interdepartementale discussies. 16/09 is er interdepartementaal directeurenoverleg. Op 18/09 spreekt u met de ministers van BZ, SZW, EZK en AZ over de strategie van Nederland in Europa.

Kern

- Nederland wordt geacht in het herstelplan structurele hervormingen te koppelen aan doelmatige uitgaven aan publieke investeringsprojecten. Daarbij zijn de landenspecifieke aanbevelingen (*country specific recommendations*, CSR's) leidend. Investerings- en hervormingen die tussen 1 februari 2020 en 31 juli 2026 zijn ingezet, komen in aanmerking.
- Het is nog onduidelijk hoe streng de Cie zich opstelt bij het toetsen op aanwezigheid van hervormingen en de link met CSR's. Maar gezien onze positie in Europese discussies, waarin Nederland ambitieuze hervormingen van andere lidstaten vraagt, is het van belang dat het Nederlandse plan ook serieuze inzet op hervormingen bevat.
- Het realiseren van nieuwe hervormingen ligt dit najaar waarschijnlijk lastig. Er is echter dit jaar een aantal hervormingen in gang gezet die in aanmerking kunnen worden gebracht. Ook komt een deel van de investeringen van deze zomer naar verwachting in aanmerking. Daarnaast zijn er departementale wensenlijstjes voor nieuwe investeringen die aan ingezette en eventueel nieuwe hervormingen gerelateerd kunnen worden.
- EZK en andere departementen lijken vooral uit te gaan van nieuwe investeringsprojecten en niet van projecten (uitgaven) waar al over is besloten. De laatsten hebben als voordeel dat reeds integrale besluitvorming heeft plaatsgevonden en dat minder beslag wordt gelegd op overheidsfinanciën, die als gevolg van corona al substantieel verslechteren.
- Gegeven bovenstaande, zien we twee opties voor onze inzet op hoofdlijnen:
 - De eerste optie zet volledig in op hervormingen en investeringen waarover reeds is besloten. Dit heeft de voorkeur aangezien besluitvorming integraal heeft plaatsgevonden.
 - De tweede en terugvaloptie biedt ruimte voor nieuwe investeringsprojecten en vereist een grotere coördinerende rol van Financiën.

Graag vernemen we of u hiermee akkoord bent

- **Optie 1 (voorkeur):**
 - We beperken ons tot hervormingen die na 1 februari 2020 hun beslag krijgen en waarover reeds is besloten. Denk aan de zelfstandigenaftrek, CO2-heffing industrie, pensioenakkoord en tegengaan fiscale planning. Deze zijn aan CSRs te relateren.
 - Daarnaast worden ook investeringen volledig ingevuld met projecten waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden. Op deze manier komt er geen ruimte voor extra uitgaven en verbeteren de bijdragen vanuit Brussel het EMU-saldo.
- **Optie 2 (terugvaloptie):**
 - Een substantieel deel van de investeringen wordt ingevuld met projecten waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden.
 - Daarnaast is er ruimte voor nieuwe, additionele uitgaven/projecten, mits deze doelmatig bijdragen aan noodzakelijke transitie en versterking van de economische structuur. Nieuwe plannen zouden moeten worden getoetst op aansluiten bij CSR's, voldoende groot zijn (bijv. > 100 mln) en hervormingen moeten versterken of gepaard moeten gaan met nieuwe hervormingen die Nederland versterken. Bij overtekening kan er ook worden gerangschikt in de mate waarin investeringen bijdragen aan de versterking van de economische structuur.
 - Voorkomen moet worden dat departementen uitgavenruimte krijgen voor slechte plannen zonder degelijke toetsing. Deze nieuwe uitgaven vereisen nieuwe integrale besluitvorming en leveren potentiële risico's op voor de rijksbegroting (risico's worden nog verkend, zie toelichting). Dat vraagt regie vanuit FIN in het proces. In deze optie ligt het voor de hand dat FIN samen met EZK als coördinerend departement optreedt.
 - Nieuwe investeringen vanuit het RRF kunnen raken aan de plannen die voor het Groeifonds in aanmerking worden gebracht. Er moet scherp worden afgebakend op welke wijze hierin wordt gekozen en getoetst, waarbij investeringen die passen binnen de scope van het groeifonds ook via dat kanaal moeten worden getoetst.
- Onderstaand een tabel met een eerste inventarisatie van hervormingen en mogelijke investeringen die op basis bovenstaande generieke criteria kunnen dienen als basis voor het Nederlandse herstelplan.

Aanbeveling (CSRs, zie bijlage)	Hervorming waarover reeds is besloten	Uitgaven waarover reeds is besloten*	Evt. nieuwe uitgaven*
Prikkels ZZP, leven lang leren	Beperken zelfstandigenaftrek	Scholing, werk-naar-werk, re-integratie (totaal ca €1 mld in 2021 en 2022)	
Verbeteren pensioenstelsel	Pensioenakkoord	Duurzame inzetbaarheid (€0,25 mld)	
Investeringen verhogen: groene en digitale transitie, innovatie, knelpunten vervoer	CO2-heffing, kolenverbod elektriciteitsopwek	EU cofinanciering van groeifonds	Backbone waterstof (€0,5 mld), opschalen elektrolyse (€1,5 mld), aanleg infrastructuur t.b.v. verduurzaming gebouwde omgeving, digitalisering Belastingdienst
Tegengaan fiscale planning	Aanpassing arm's-lengthbeginsel		
Sociale effecten crisis beperken	-	Aanpak jeugdwerkloosheid, Armoede en schulden	

*Voor een toelichting op maatregelen, zie sectie 4 van de Toelichting hieronder.

Toelichting

1. Voorwaarden en vormgeving RRF

- Herstelplannen moeten hervormingen en publieke investeringsplannen bevatten die de landspecifieke aanbevelingen (CSR's) dienen aan te pakken (zie bijlage voor de Nederlandse CSR's 2019 en 2020). Een uitgebreide set aan guidelines vanuit de Cie voor het opstellen van plannen volgt binnen enkele weken.
- De Commissie verwacht in beginsel dat lidstaten hervormingen en investeringen combineren per beleidsterrein ("coherente pakketten"), zodat ze elkaar versterken. De Commissie heeft echter aangegeven flexibel te zullen zijn, en de coherentie van plannen overkoepelend (dus niet per beleidsterrein) te zullen beoordelen. Daarbij wordt gelet op een goede balans tussen hervormingen en investeren.
- Hoe streng de eisen die worden gesteld aan hervormingen zullen zijn, staat daarmee op voorhand niet vast. De dialoog met de Cie moet dit duidelijk maken.
- Het RRF moet bijdragen aan het doel om van het MFK en NGEU 30% aan klimaat uit te geven. Om dit te bereiken zal naar verwachting 30-40% van het RRF aan klimaat worden besteed.
- De beschikbare middelen worden door de Cie gecommiteerd in de periode 2021-2023. Uitbetaling door de Cie aan lidstaten vindt plaats tussen 2021 en 31 december 2026.
- Maatregelen die zijn genomen vanaf 1 februari 2020 komen in aanmerking voor subsidie. Alle mijlpalen en doelen moeten daarbij voor 31 juli 2026 zijn behaald, om nog in aanmerking te kunnen komen voor uitbetaling in 2026.
- Voor Nederland is indicatief zo'n 5,7 mld EUR beschikbaar. 70% hiervan (4 miljard) ligt vast en wordt in 2021-2022 gecommiteerd door de Cie. Voor het resterende deel voor 2023 wordt het precieze bedrag in 2022 vastgesteld, o.m. op basis van de geleden economische schade door corona. Er geldt geen eis van nationale cofinanciering.
- Het herstelplan dat lidstaten voor 31 april 2021 indienen moet de gehele periode 2021-2023 beslaan en projecten bevatten voor de volledige geschatte enveloppe van een lidstaat. Het plan kan eventueel in 2022 worden geactualiseerd om rekening te houden met de exacte toedeling van middelen voor 2023. Tussentijdse aanpassing van het plan is daarnaast mogelijk indien noodzakelijk, waarbij verkiezingen door de Commissie genoemd als legitieme reden zijn genoemd om een plan aan te passen.

2. Proces

Europese implementatie

- De RRF-implementatie bestaat uit twee fasen: indiening van nationale herstelplannen (*Recovery and Resilience Plan*, RRP) en de uitvoering hiervan, op basis waarvan uitkering van middelen plaatsvindt.
- Vanaf 15 oktober 2020 kunnen lidstaten een concept herstelplan indienen bij de Cie. Lidstaten worden aangemoedigd zo vroeg mogelijk te overleggen met de Commissie. Vanaf 1 januari en tot uiterlijk 30 april 2021 kunnen lidstaten een definitief herstelplan indienen. De Commissie beoordeelt nationale herstelplannen binnen twee maanden na indiening, waarna de Raad een uitvoeringshandeling aanneemt met gekwalificeerde meerderheid op basis van een voorstel van de Cie.
- Vervolgens kunnen lidstaten tweemaal per jaar vragen om een uitkering van middelen op basis van het behalen van de mijlpalen die in het herstelplan zijn opgenomen. De Cie heeft vervolgens twee maanden voor het maken van een conceptbeoordeling, waarna het EFC om een opinie wordt gevraagd die zij binnen zes weken moet vaststellen (laatste stand conceptverordening). Pas hierna neemt de Cie een definitief besluit inzake uitbetaling.
- Een definitief besluit inzake uitbetaling kan worden uitgesteld indien een of meer lidstaten in het EFC aangeven van mening te zijn dat een lidstaat significant afwijkt van de afgesproken mijlpalen. Dan wordt het besluit uitgesteld totdat de Europese Raad de casus uitputtend heeft besproken. Dit hele proces is de zogeheten noodremprocedure. Deze procedure betekent dat lidsta-

ten een besluit over uitkering van middelen kunnen uitstellen maar niet kunnen blokkeren.

Nationale implementatie

- Het proces begint ambtelijk met een directeurenoverleg op 16/9. Daarin worden de relevante criteria waaraan plannen voor NL moeten voldoen ingekleurd.
- Op 18/9 vindt een BWO plaats (MP, MinBZ, Minfin, MinSZW en MinEZK) over de Europese implementatie van het RRF, in samenhang met de nationale implementatie. Mogelijk wordt tijdens dat BWO ook afgetast of er nog enige bereidheid is voor hervormingen in Nederland.
- In oktober wordt een uitvraag bij departementen gedaan voor mogelijke investeringen. Dat lijstje wordt vervolgens ambtelijk ingedikt op basis van de eerder vastgestelde criteria en vervolgens besproken in een tweede directeurenoverleg.
- Doel is eind november de keuze rond hervormingen en investeringen rond te hebben (precieze proces afhankelijk van ambtelijke en politieke overstemming), zodat in december het plan kan worden geschreven.
- In januari gaat het geheel naar de Kamer, aangezien vanaf zes weken voor de verkiezingen alle hervormingen als controversieel worden bestempeld. Het plan gaat in januari ook naar de Europese Commissie.
- Het herstelplan kan eventueel in 2022 worden geactualiseerd om rekening te houden met de toebedeling van middelen voor 2023. Dit biedt mogelijkheid om tijdens de aankomende formatie accenten in het plan te verleggen.
- Gedurende het proces vindt informeel overleg met de Cie plaats over de invulling van het pakket.

3. Strategie

Keuzes/overwegingen

- De ruimte voor aanvullende hervormingen lijkt, naar onze inschatting, na het augustusrondje en in deze fase van de kabinetsperiode beperkt. De aanstaande formatie is een natuurlijker moment voor hervormingen, maar komt te laat voor het indienen van hervormingen voor het RRF. Wel kan aan departementen worden gevraagd of zij aanvullende hervormingen voor zich zien die passen bij hun voorstellen voor het RRF. Vooral bij overtekening van het fonds biedt dat een nuttige aanvullende toetssteen.
- Gezien de voorwaarde van coherentie, zouden investeringen op een bepaald beleidsterrein moeten aansluiten bij hervormingen op dat terrein.
- Er kan daarbij worden gekozen tussen het indienen van investeringen waarover reeds is besloten of het indienen van geheel nieuwe plannen. RRF-regels hierover zijn neutraal.
 - Over bestaande plannen heeft reeds integrale besluitvorming plaatsgevonden en dit voorkomt dat teveel geld in korte tijd een bestemming moet vinden. Bovendien is goed voor de overheidsfinanciën.
 - Nederland heeft, omdat de overheidsfinanciën er goed voor stonden, snel de nodige maatregelen kunnen nemen in reactie op de crisis en eerdere CSR's. Het is dus redelijk deze binnen de scope van het RRF te laten vallen.
 - Andere departementen gaan er al vanuit dat het vooral om nieuwe uitgaven gaat.
 - Nieuwe uitgaven kunnen mogelijk worden gebruikt om alsnog bepaalde hervormingen los te weken of reeds ingezette hervormingen te versterken. Bovendien kunnen nieuwe uitgaven een impuls geven aan de Nederlandse economie en de beoogde transitie bespoedigen.
- Wanneer de implementatie van Nederlandse plannen onvoldoende is en Brussel niet uitkeert, staat Financiën aan de lat. We gaan derhalve pas additionele uitgaven honoreren als we goedkeuring op de plannen hebben vanuit Brussel. Daarbij zal goed moeten worden bekeken wie de risico's draagt, hoe de budgettaire verwerking er uit gaat zien indien de middelen van de Cie worden ontvangen, wanneer de Kamer akkoord kan gaan, etc. Dit zal allemaal procesmatig met EZK moeten worden opgepakt en de komende tijd uitgewerkt.

Europese strategie

- Een belangrijk aandachtspunt is de relatie tussen het Nederlandse herstelplan en de positie in de Europese discussie. Nederland vraagt ambitieuze hervormingen van andere lidstaten en kan daarom zelf niet achter blijven. Aan de andere kant bevatten zowel augustuspakket als eerder aangekondigde maatregelen wel degelijk hervormingen die linken aan de CSR's. Deze

10.2.g

- Er is een BWO gepland (MP, MinBZ, Minfin, MinSZW en MinEZk) om te spreken over de Nederlandse strategie ten aanzien van de implementatie van de RRF in andere lidstaten, in samenhang met de Nederlandse implementatie van de RRF. U ontvangt hiervoor een separate voorbereiding. De BWO zal worden gevolgd door een HCEU en REA.

4. Hervormingen en investeringen

- De Cie adviseert Nederland een aantal hervormingen te doen, zie de CSR's uit 2019 en 2020 in de bijlage. Op een aantal van deze CSR's heeft Nederland na 1 februari van dit jaar ook hervormingen aangekondigd, zie tabel in de kern.
- Daarnaast is in augustus en eerder dit jaar reeds tot uitgaven besloten die een deel van de CSR's adresseren.
- Voor eventuele additionele uitgaven hebben we input ontvangen van BZK en EZK, op het terrein van verduurzaming/vergroening en de gebouwde omgeving. Dit betreft op dit moment vooral een lange waslijst met kleine en grote maatregelen, die veelal lastig te beoordelen zijn (en zijn derhalve niet opgenomen in deze notitie). In de tabel in de kern zijn enkele grote projecten opgenomen. Te denken valt aan investeringen in het kader van het groeifonds of investeringen in het kader van de energietransitie.

Reeds aangekondigde investeringen

- Scholing, werk-naar-werk, re-integratie: vrijwel het gehele pakket flankerende maatregelen bij het noodpakket 3.0 op SZW-terrein uit de augustusbesluitvorming zou in aanmerking kunnen komen. Dit pakket richt zich onder meer op het versterken van om- en bijscholingsmogelijkheden, de leercultuur en het praktijkleren en het faciliteren van transities naar werk door private partijen, UWV en gemeenten. Het pakket bestaat uit tijdelijke maatregelen.
- Duurzame inzetbaarheid: als flankerend beleid bij het pensioenakkoord is 250 mln beschikbaar gesteld voor duurzame inzetbaarheid. Er is nog geen concreet beleid, sociale partners kunnen voorstellen indienen. Deze middelen vergroten de haalbaarheid van de gewenste pensioenhervorming. Deze uitgaven zijn alleen interessant voor het fonds als ze daadwerkelijk leiden tot een betere inzetbaarheid van de arbeidspopulatie (en dus niet verworden tot een manier om vervroegde uittreding te faciliteren).
- Groeifonds: Enkele CSR's van Nederland zien sec op investeringen, zonder bijbehorende aanbevelingen ten aanzien van hervormingen in het innovatie- of investeringsdomein. Met name investeringen in R&D, innovatie groene transitie en (energie-)infrastructuur sluiten echter aan bij de CSR's van de Cie en lijken daarmee kansrijk gehonoreerd te worden. Er zijn grofweg twee mogelijkheden denkbaar om het Groeifonds en het RRF aan elkaar te koppelen:
 - a. Een gedeelte van het Groeifonds wordt voor een bepaalde periode bekostigd vanuit het RRF (bijvoorbeeld: jaarlijks €1 miljard voor de jaren 2021, 2022, 2023). Het hele fonds zal dan worden voorgesteld aan de Commissie als investeringsdoeleinde. Het is echter onwaarschijnlijk dat de Commissie dit accepteert, aangezien het achterliggende idee is dat alleen individuele projecten met bijbehorende mijlpalen worden ingebracht.
 - b. Een aantal specifieke projecten die onder het Groeifonds tot stand komen wordt bekostigd vanuit het RRF. Dit zou betekenen dat de projecten nadat ze zijn goedgekeurd door de beoordelingscommissie en

de Kamer worden ingediend in Brussel. Gezien de tijdslijn zijn dit dan de projecten die dit najaar worden goedgekeurd.

- De samenloop in de doelstelling van het RRF en het Groeifonds betekent dat er scherp moet worden afgebakend op welke manier investeringen in aanmerking worden gebracht voor een van beiden. Denk bijvoorbeeld aan het toetsingsregime.

Eventuele additionele uitgaven

- Aanleg waterstof-backbone (mogelijk als onderdeel groeifonds, cf. optie b hierboven): De Nederlandse industriële clusters gebruiken jaarlijks 175 PJ aan waterstof als feedstock (ongeveer 5% van het energieverbruik in Nederland). Door deze clusters te verbinden met een pijpleiding, ontstaat de mogelijkheid om waterstof te gaan verhandelen. Dit is een logische stap naar een energiesysteem waarin waterstof een belangrijke energiedrager is. Ordegrootte subsidie 0,5 mld euro. De maatregel vergt nog wel nadere uitwerking voor deze kan worden ingediend. Een andere stap zou kunnen zijn om een terminal voor de invoer van waterstof in de Rotterdamse haven te bouwen.
- Opschaling elektrolyse (mogelijk als onderdeel groeifonds, cf. optie b hierboven): wereldwijd is er weinig ervaring met de grootschalige productie van waterstof uit elektriciteit. Subsidie circa 1,5 mld euro. Ook in een scenario waarin Nederland veel waterstof importeert, kan elektrolyse gecombineerd met wind op zee nuttig zijn voor betrouwbare en flexibele energievoorziening. Samenwerking met Duitsland ligt voor de hand. De maatregel vergt nog wel nadere uitwerking voor deze kan worden ingediend.
- Verduurzaming van de gebouwde omgeving: om de klimaatdoelstelling richting 2050 te halen, dient de gebouwde omgeving grotendeels klimaatneutraal te worden. Hiertoe dien onder meer te worden geïnvesteerd in de benodigde infrastructuur. Concrete projecten en bijbehorende noodzakelijke middelen zijn nog niet in beeld gebracht, dit vergt dus nog wel nadere uitwerking voor deze kunnen worden ingediend.
- Digitalisering Belastingdienst: denk aan het (versneld) digitaliseren van alle interacties van/naar de BD die bij belastingen horen (portalen, techniek; digitaliseren van documenten; herontwerpen van processen/documenten). Vergroten van beschikbaarheid en van veiligheidsniveau voor identificatie/authenticatie via e-herkenning/digid middel. Organiseren van grote elektronische toegankelijkheid van video bellen door Belastingdienst met burgers/bedrijven

Bijlage

Landspecifieke aanbevelingen voor Nederland in 2020 en 2019

CSR's 2020

1. Alle nodige maatregelen nemen om de pandemie doeltreffend aan te pakken, de economie te stimuleren en het daaropvolgende herstel te ondersteunen. Als de economische omstandigheden dit toelaten, begrotingsbeleid voeren dat gericht is op het tot stand brengen van prudente begrotingssituaties op middellange termijn en het waarborgen van de houdbaarheid van de schuld, daarbij de investeringen verhogend. De veerkracht van het gezondheidszorgstelsel versterken, onder meer door de bestaande tekorten aan gezondheidswerkers aan te pakken en de uitrol van relevante elektronische gezondheidsinstrumenten te versnellen.
2. De effecten op de werkgelegenheid en de sociale effecten van de crisis beperken en adequate sociale bescherming van zelfstandigen stimuleren.
3. Publieke investeringsprojecten vervroegen en private investeringen aanmoedigen om het economisch herstel te bevorderen. De investeringen toespitsen op de groene en digitale transitie, met name op de ontwikkeling van digitale vaardigheden, duurzame infrastructuur, het schoon en efficiënt opwekken en gebruiken van energie, en missiegedreven onderzoek en innovatie.
4. Stappen ondernemen voor een volledige aanpak van de kenmerken van het belastingstelsel die agressieve fiscale planning mogelijk kunnen maken voor uitgaande betalingen in het bijzonder, met name door de vastgestelde maatregelen ten uitvoer te leggen en de doeltreffendheid ervan te waarborgen. Zorgen voor effectief toezicht op en handhaving van het kader voor de bestrijding van witwaspraktijken.

CSR's 2019

1. De bevoordeling van schulden door huishoudens en de verstoringen op de woningmarkt terugdringen, onder meer door de ontwikkeling van de particuliere huursector te bevorderen. Ervoor zorgen dat de tweede pijler van het pensioenstelsel transparanter, intergenerationeel billijker en schokbestendiger wordt. Beleid uitvoeren om het beschikbare inkomen van huishoudens te verhogen, onder meer door de voorwaarden ter ondersteuning van loongroei te versterken, met inachtneming van de rol van de sociale partners. Kenmerken van het belastingstelsel aanpakken die agressieve fiscale planning, vooral door middel van uitgaande betalingen, in de hand kunnen werken, met name door uitvoering van de aangekondigde maatregelen.
2. De prikkels voor zelfstandigen zonder personeel verminderen en adequate sociale bescherming voor zelfstandigen bevorderen, en schijnzelfstandigheid aanpakken. Levenslang leren versterken en vaardigheden verbeteren, met name voor mensen aan de rand van de arbeidsmarkt en inactieven.
3. Met inachtneming van de begrotingsdoelstelling op middellange termijn, het begrotings- en structuurbeleid gebruiken om een opwaartse trend van de investeringen te steunen. Het investeringsgerelateerde economisch beleid focussen op onderzoek en ontwikkeling, met name in de particuliere sector, op hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en strategieën ter vermindering van broeikasgasemissies, en op het aanpakken van knelpunten in het vervoer.

To: [10.2.e] [0.2] [10.2.e] [10.2.e] @minfin.nl
Cc: [10.2.e] [10.2.e] [0.2] [0.2] [0.2] (SG) [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (AL DGRB) [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (BZ) [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (IRF/AL) [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (BFB) [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (AFEP) [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (AFEP) [10.2.e] @minfin.nl; Secretariaat Minister (AL) [10.2.g] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (BOA/Advies) [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (BOA/Advies) [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (AFEP) [10.2.e] @minfin.nl
From: [10.2.g] [0.2] (Postbus) (BEDR/Ext/ICT)
Sent: Thur 9/10/2020 8:41:55 AM
Importance: Normal
Subject: RE: Notitie Nederlandse inzet RRF
MAIL_RECEIVED: Thur 9/10/2020 8:41:56 AM

Ik ben ook voor een route waarbij we proberen om de investeringen en hervormingen te verzilveren. Dat is ook logisch gezien de aug ronde en het fonds. Wat ik nadrukkelijk niet wil is nu een nieuwe inventarisatie met leuke dingen die dan deels uit Europa betaald zullen worden.

Sent with BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

From: [10.2.e] [0.2] [10.2.e] <[10.2.e] @minfin.nl>
Date: Wednesday, 09 Sep 2020, 6:26 PM
To: [10.2.g] [0.2] (Postbus) (BEDR/Ext/ICT) <[10.2.g] @minfin.nl>
Cc: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (SG) <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (AL DGRB) <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (BZ) <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (IRF/AL) <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (BFB) <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (AFEP) <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (AFEP) <[10.2.e] @minfin.nl>, Secretariaat Minister (AL) <[10.2.g] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (BOA/Advies) <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (BOA/Advies) <[10.2.e] @minfin.nl>, [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (AFEP) <[10.2.e] @minfin.nl>
Subject: Notitie Nederlandse inzet RRF

Hoi Wopke,

Bijgaande notitie heeft (door ons eigen toedoen overigens) de tas niet gehaald helaas. Het gaat over de inzet vanuit ons voor het nationale plan voor het RRF. Het bevat twee opties en we krijgen graag je guidance op jouw voorkeur.

Reden dat ik het nu toch al mail, is dat de stukken voor het BWO op dit punt morgen/vrijdag worden afgestemd en rondgestuurd. Hoe eerder we onze positie dus kunnen delen met de rest hoe beter.

Veel dank alvast voor je reactie!

[10.2.e]

PS: stuk komt dus ook nog fysiek, maar dat is eigenlijk te laat.

Ministerie van Financiën

cr. 18/9, pauze MR
AZ/Blauwezaal

HEDEN
TER ADVISERING
Aan
de minister

gez. 18/9

notitie

Vorbereiding BWO RRF 18 september

Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek

Inlichtingen
10.10.2020

T 10.2.e
F 10.2.e
10.2.e@minfin.nl
www.minfin.nl

Direct contact
10.2.e@10.2.e
M 10.2.e

Datum
16 september 2020

Notitienummer
2020-0000173961

Auteur
10.10.2020
10.10.2020
10.20.2020
10.20.2020

Van
Kopie aan

Aanleiding

- Op vrijdag 18 september vindt een BWO plaats over de implementatie van de Recovery & Resilience Facility (RRF). Lidstaten kunnen onder voorwaarden steun aanvragen uit de RRF voor hervormings- en investeringsplannen.
- Aanleiding voor het BWO is de voorbereiding van het herstelplan, die van start moet gaan om aanspraak te kunnen maken op middelen. Het kabinet moet zich bezinnen op zijn eigen inzet, in samenhang met de opstelling richting andere lidstaten.
- Voor het BWO zijn een aantal discussiepunten opgenomen. Onderstaand vindt u de voorbereiding.

Kern

Discussiepunt 3 graag eerst bespreken. Dit betreft de afbakening van de inzet van het RRF voor met name investeringen. De discussie met andere departementen gaat over het opvoeren van bestaande uitgaven waar reeds integraal over besloten is of het opvoeren van nieuwe additionele plannen. De uitkomst is bepalend voor discussiepunt 4 en discussiepunt 2.

Discussiepunten:

- Nederlandse rol bij de beoordeling van herstelplannen van andere lidstaten*
Advies: Naar verwachting heeft Nederland beperkte invloed op de herstelplannen en ambitie tot hervormingen van andere lidstaten. Dat neemt niet weg dat Nederland druk zal uitoefenen op de Commissie en lidstaten om tot inhoudelijke groei-versterkende hervormingen te komen.
- Timing nationaal herstelplan*
Advies: Het nu indienen (voor 30 april 2021) van alleen bestaande en gekwalificeerde hervormings- en investeringsplannen waar al integraal over besloten is, voor de volledige enveloppe. Dat laat dan budgettaire ruimte aan een volgend kabinet. Het indienen van nieuwe additionele plannen een half jaar voor de verkiezingen is ongemakkelijk, ook omdat dit budgettaire risico's van het herstelplan doorschuift naar de volgende periode.
- Invulling nationaal herstelplan*
Advies: nu alleen bestaand beleid te financieren uit het RRF. Bij het indienen van voorstellen waartoe in augustus en in het voorjaar reeds integraal besloten is, is er comfort op effectiviteit en doelmatigheid. Bovendien laat deze optie meer budgettaire ruimte aan een volgend kabinet. Het bestaande beleid dat is overeengekomen tijdens de augustus

besluitvorming en de plannen voor aanpak coronacrisis voldoen aan de criteria die gesteld worden om aanspraak te maken op RRF gelden.

- Andere departementen verwijzen naar teksten in de augustusbrief die wel ruimte bieden voor nieuwe additionele investeringen. Een nieuwe inventarisatie van voorstellen in korte tijd maakt integrale toetsing en beoordeling op effectiviteit uitdagend. Bij nieuwe investeringen horen ook nieuwe hervormingen, daartoe is de bereidheid bij departementen beperkt. Ook ontstaan er budgettaire risico's omdat de Commissie pas uitkeert bij het bereiken van bepaalde mijlpalen. Voorfinanciering vanuit de Nederlandse begroting is dus nodig.
- Een terugvaloptie zou zijn om – indien nieuwe additionele investeringen gewenst zijn – plannen die door de toetsing van het Nationaal Groeifonds komen in te dienen voor het RRF. Een dergelijke toets is hierbij gegarandeerd. Daarnaast is er dan geen sprake van extra budgettaire risico's. Hiermee wordt de omvang en slagkracht van het Nationaal Groeifonds vergroot.
- Mocht toch worden gekozen voor nieuw beleid (anders dan via het Nationaal Groeifonds), dan adviseren wij u om af te spreken dat budgettaire risico's gedekt worden door het departement.

4. Besluitvormingsproces

Advies: Indien het RRF wordt benut voor bestaande investeringen dan volstaat een toets op geschiktheid van de reeds integraal afgewogen voorstellen voor het herstelplan. Mocht ervoor worden gekozen om het RRF voor nieuwe voorstellen in te zetten dan ontstaat de noodzaak van nieuwe integrale besluitvorming. De Najaarsnota biedt daar de beste route voor, waarbij ook de dekking van budgettaire risico's door departementen geregeld moet worden.

Toelichting

Algemeen

- Nederland kan aanspraak maken op 5,6 miljard euro aan subsidie (laatste schatting Europese Commissie, prijzen 2018).
- Alle investeringsprojecten en hervormingen waartoe is besloten na 1 februari 2020 komen in aanmerking. Investerings- en hervormingen moeten voor 31 augustus 2026 zijn afgerond.
- Concept plannen kunnen dit najaar voor toetsing worden voorgelegd aan de Cie. Definitieve plannen moeten voor 30 april 2021 worden ingediend. Daarna zijn er opnieuw rondes voor het indienen van plannen (tot 30 april 2022 en tot 30 april 2023). Eind 2023 moet de Commissie al het geld hebben gecommiteerd aan lidstaten.
- Nederland dient zelf een plan in maar moet ook de plannen (en hun uitvoering) van andere lidstaten beoordelen op voldoende hervormingen. Hiertussen kan spanning ontstaan: opportunisme bij het invullen van het nationale herstelplan maakt de Nederlandse rol in Europa ongeloofwaardig.
- Er zijn signalen dat andere lidstaten weinig structurele hervormingsplannen indienen bij de Cie.
- Met bestaande uitgaven is het RRP naar verwachting genoeg te vullen (zie tabel op p. 6), waarmee ook wordt voldaan aan de klimaatdoelstellingen (37% RRF moet worden besteed aan klimaat).

Discussiepunt 1: Europees

- De notitie geeft een beeld van de rol die Nederland speelt bij het beoordelen van plannen van andere lidstaten en hun uitvoering. De notitie dient hier mede als verwachting management.
- De controle die NL kan uitoefenen op de plannen van anderen is beperkt. De Europese Commissie beoordeelt plannen als eerste. Lidstaten oefenen nu al druk uit op de Commissie om soepel te zijn ten aanzien van de hervormingseis.

- Nederland zal actief tegendruk uitoefenen op de Commissie. Daarnaast zal Nederland contact zoeken met probleemlanden en optrekken met gelijkgezinde (strengere) landen.
- De noodremprocedure heeft betrekking op onvoldoende uitvoering van plannen, niet op de plannen als zodanig. De Commissie beoordeelt de uitvoering in eerste instantie. De kans lijkt klein dat het zover komt dat de noodremprocedure moet worden ingezet.

Discussiepunt 2: Timing

- Geen nationaal herstelplan indienen is geen optie. Nederland loopt dan €5,6 miljard subsidie mis. De vraag is dan wanneer Nederland een plan indient: voor de verkiezingen (eerste ronde) of erna (tweede ronde). De keuze voor de eerste ronde heeft als voornaamste voordeel dat Nederland direct aanspraak maakt op middelen. Nadeel is dat het plan minder sterk is wat betreft hervormingen, en Nederland andere lidstaten minder geloofwaardig de maat kan nemen.
- Wij adviseren u het RRP voor te bereiden voor 100% van de middelen (circa €5,6 miljard) voor de verkiezingen. Dit plan bestaat uit hervormingen en investeringen waarover reeds integrale besluitvorming heeft plaatsgevonden. NB: indien uit toetsing bij de Commissie blijkt dat de Cie het concept herstelplan uit de eerste ronde niet volledig goedkeurt (door onvoldoende hervormingen en/of investeringen), kan een nieuw kabinet nogmaals een plan indienen voor het restant van de middelen.
- Een andere mogelijkheid is om te wachten met indienen van een plan tot een nieuw kabinet. Dit biedt de mogelijkheid (maar geen garantie) om nieuwe hervormingen op te nemen. Nadeel is dat Nederland later aanspraak maakt op middelen en er meer druk ontstaat om nieuwe investeringsprojecten in te dienen (in plaats van bestaande verzilveren).
- Een compromis is om voor de verkiezingen een zo volledig mogelijk plan op te stellen en af te wachten wat de consultatie van de Europese Commissie oplevert. Als blijkt dat hervormingen of investeringen onvoldoende zijn om een plan goedgekeurd te krijgen voor 100% van de middelen, kan een nieuw kabinet een tweede (aanvullend) plan indienen.

Discussiepunt 3: Invulling nationaal herstelplan

- Er zijn twee opties om het RRP (Recovery and Resilience Plan) in te vullen:
 1. Met investeringen waarover reeds integrale besluitvorming heeft plaatsgevonden.
 2. Aan de hand van additionele investeringen die nu geïnventariseerd moeten worden. Dit is de wens van andere departementen, zij verwijzen naar de augustusbrief en zien daar ruimte voor invullen met nieuwe projecten.
- **Het advies is optie 1, d.w.z. invullen met voorstellen waartoe reeds is besloten:**
 - Het RRP koppelt hervormingen aan investeringen. De bereidheid om in deze fase nieuwe hervormingen in te voeren is bij departementen beperkt. Het is dus logisch om ook geen nieuwe investeringen te doen.
 - Over bestaande middelen heeft reeds integrale besluitvorming plaatsgevonden
 - Opvoeren van bestaande middelen verkleint het beslag op de overheidsfinanciën (die fors verslechteren).
 - Op dit moment de Europese middelen voor 2021-2026 toedelen komt niet tegemoet aan het feit dat over een half jaar een formatie loopt waar ook middelen nodig zullen zijn om hervormingen vorm te geven.

Als terugvaloptie is een samenloop van het RRF met het Nationaal Groeifonds mogelijk. Dit zou feitelijk leiden tot een ophoging van het Nationaal Groeifonds met een deel van de middelen van het RRF. Hiermee worden nieuwe additionele investeringen die door de toetsing van het Nationaal Groeifonds komen ingediend voor het RRF. De toetsing is daarbij al geborgd en we voorkomen dat er twee parallelle en mogelijk interfererende investeringsprojecten ontstaan.

Discussiepunt 4: Proces

- Wij adviseren u om af te spreken dat de **besluitvorming in twee stappen** plaatsvindt:
 1. In eerste instantie besluitvorming over de kaders en de inzet in de REA en MR, waarna de plannen langs die lijn worden uitgewerkt.
 2. Vervolgens zal er worden besloten over het definitieve plan zodat die tijdig kunnen worden ingediend.
- Wij adviseren u om af te spreken dat FIN een **sleutelrol** speelt aan de voorkant van het proces bij het tot stand komen en beoordelen van de plannen. Zowel voor het geval er gekozen wordt om het plan samen te stellen uit reeds besloten investeringen, als wanneer er besloten wordt om ook nieuwe investeringen op te nemen in het plan.
- Er kleven budgettaire risico's aan het indienen van nieuwe additionele investeringen. Het is daarom verstandig dat FIN een sleutelrol speelt in de besluitvorming.
- U kunt eventueel aangeven dat dit plannen zijn met budgettaire consequenties (omdat ze moeten worden voorgefinancierd) en dat deze dienen te worden getoetst door FIN, conform de Comptabiliteitswet (CW 4:12-4:16 en 7:28).
- **Wij adviseren u af te spreken dat – in geval er gekozen wordt om nieuwe investeringen, anders dan uit het Nationaal Groeifonds, mee te nemen in het herstelplan – deze integraal gewogen worden en dat die weging plaatsvindt in het Najaarsnotaproces.** Dit past binnen het tijdspad en stelt de leidende rol van FIN zeker.
- De voor- en nadelen van het combineren van het RRF-traject met de Najaarsnota staan in de toelichting.

Budgettaire risico's in meer detail

- De investeringen moeten worden voorgefinancierd door Nederland. De middelen vanuit Brussel worden pas uitgekeerd indien plannen voldoen aan criteria en mijlpalen worden gehaald. Dit behelst een budgettair risico. Als de implementatie van de Nederlandse plannen onvoldoende is en Brussel niet uitkeert, staat Financiën aan de lat.
- Indien er wordt gekozen voor nieuwe additionele uitgaven, is het verstandig om deze pas te honoreren als wij goedkeuring op de plannen hebben vanuit Brussel. Daarbij zal goed moeten worden gekeken wie de risico's draagt bij de investeringen en hoe de budgettaire verwerking er uit gaat zien indien de middelen van de Cie worden ontvangen.
- Bij nieuwe investeringen zal er bij de departementen ook een prikkel en verantwoordelijkheid moeten liggen om de budgettaire risico's te dragen van onvoldoende voortgang (skin in the game). De precieze invulling van deze budgettaire verwerking om dit te bewerkstelligen wordt nog onderzocht. Omdat de middelen pas achteraf worden uitgekeerd, is het uitzoekpunt of en hoe de prikkel te realiseren is in ons eigen begrotingssysteem.
- Aangezien het Europees geld betreft, geldt het budgetrecht van de Kamer niet. De MR kan dus vrijelijk beschikken over de middelen en bijvoorbeeld ook besluiten om een project te financieren onder uitdrukkelijke voorwaarde van geld uit Brussel. Het geld komt ook niet terecht op een departementale begroting, maar op een rekening buiten begrotingsverband. Over eventuele cofinanciering geldt natuurlijk wel budgetrecht.

Nationaal Groeifonds

- Door het RRF in te zetten voor projecten die door het Nationaal Groeifonds zijn gehonoreerd, vergoten we de omvang en slagkracht van het fonds. Ook is er reeds invulling gegeven aan de governance en toetsing. Op deze wijze is er tegemoet te komen aan een wens om (deels) nieuwe additionele plannen voor het RRF in aanmerking te brengen.
- Er zijn ook een aantal uitwerkingsvragen bij het koppelen van het Nationaal Groeifonds aan het RRF.

- Het is nu nog niet helder welke (ingediende) voorstellen door het beoordelingsproces van het Nationaal Groeifonds komen. Dit kan mogelijk een vertragende werking hebben op het indieningsproces van het RRF vanuit Nederland in Brussel.
- Het kasritme van de voorstellen van het Nationaal Groeifonds loopt niet in pas met de criteria die zijn gesteld aan het RRF. Uitgaven aan projecten uit het Nationaal Groeifonds hebben een langere looptijd dan het RRF (uiterlijk 2026).
- Waarschijnlijk voldoen niet alle (ingediende) voorstellen van het Nationaal Groeifonds aan de criteria zoals gesteld aan het RRF.

Voor- en nadelen koppeling RRF met Najaarsnota

- De voordelen van het combineren van het RRF-traject met de Najaarsnota zijn
 1. Financiën van nature in de lead
 2. Duidelijk afgebakend tijdpad en proces (uiterlijk 27/11 besluitvorming)
 3. Besluitvorming vindt plaats in de MR en niet eerst in de RFEZIL. In de MR zal MFIN waarschijnlijk gesteund worden in een strenge lijn door vakministers die niet in de RFEZIL zitten en zelf geen belang hebben bij RRF-middelen (bijv. JenV, DEF, VWS).
- Het nadeel van betrekken van het RRF bij de Najaarsnota is dat de Najaarsnota een enkel jarig karakter heeft en het RRF meerjarig is. Het risico bestaat dat de reguliere Najaarsnotabesluitvorming hierdoor ook een meerjarig karakter krijgt en een soort 'mini-voorjaarsbesluitvorming' wordt. Dat is niet in het belang van Financiën.
- Het is wenselijk om de besluitvorming zo integraal mogelijk te doen, dus via reguliere begrotingsmomenten en FIN in de lead. Najaarsnota is hier in principe niet voor bedoeld, maar lijkt beter dan RFEZIL. Daarnaast heeft het Najaarsnota proces van afgelopen jaar geresulteerd in nieuw beleid.

Onderstaand vindt u een tabel met een illustratie van de reeds afgesproken hervormingen en investeringsprojecten, afgezet tegen de landenspecifieke aanbevelingen. De tabel is nog niet compleet. De investeringsprojecten tellen op tot ruim boven de €5,6 mld.

Tabel: Aanbevelingen vs hervormingen/investeringen

Aanbeveling (CSRs, zie ook bijlage 2)	Hervorming waartoe reeds is besloten	Investering waartoe reeds is besloten
<u>Sociale effecten:</u> De effecten op de werkgelegenheid en de sociale effecten van de crisis beperken en adequate sociale bescherming van zelfstandigen stimuleren		Aanpak jeugdwerkloosheid, Armoede en schulden Flankerend beleid SZW (2,3 mrd)
<u>Gezondheidszorg:</u> De veerkracht van het gezondheidszorgstelsel versterken		COVID 19 zorg (2,3 mrd)
<u>Scholing:</u> Levenslang leren versterken en vaardigheden verbeteren		Steun en herstellepakket: inzet op heroriëntatie en bij- en omscholing, werk-naar-werk, re-integratie (totaal ca €1 mld in 2021 en 2022)
<u>Schulden en woningmarkt</u> De bevoordeling van schulden door huishoudens en de verstoringen op de woningmarkt terugdringen, onder meer door de ontwikkeling van de particuliere huursector te bevorderen	• Overdrachtsbelasting hervormen • voorzetting afbouw hypotheekrenteaftrek	Doorbouwplan maatregelen • WBI (1 mrd, 2019 besloten) • Extra WBI (50 mln.) • Kasschuif WBI (200 mln.)
<u>Pensioenen:</u> Verbeteren pensioenstelsel	Pensioenakkoord (wettelijk kader gereed in 2022)	Duurzame inzetbaarheid (250 mln)
<u>ZZP'ers:</u> De prikkels voor zzp'ers verminderen en adequate sociale bescherming voor zelfstandigen bevorderen	• Versnelde en verdere afbouw van fiscale voordelen voor zelfstandigen (zelfstandigenaftrek) • Introductie van arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen	
<u>Belastingstelsel:</u> • Tegengaan agressieve fiscale planning • Zorgen voor effectief toezicht op en handhaving van het kader voor de bestrijding van witwaspraktijken	• Bronheffing op renten en royalty's naar laag belastende jurisdicties • Aanscherping bestaande maatregelen tegen belastingontwijking • Aanpassing arm's-lengthbeginsel	(Deel van) intensivering bestrijding ondermijnende activiteiten (87 mln. struc, tot 2026 ca 500 mln.)
<u>Investeren:</u> • (2020) Publieke investeringen vervroegen en private investeringen aanmoedigen. Investerings toespitsen op groene en digitale oplossingen, digitale vaardigheden, duurzame infrastructuur, schoon en efficiënt opwekken en gebruiken van energie, missie gedreven onderzoek en innovatie (2020)	• CO2-heffing • kolenverbod • elektriciteitsopwekking	• Naar voren halen van onderhoud ProRail (705 mln.) • Smart Mobility (155 mln.) • MOOI (gebouwde omgeving innovatie 30 mln. naar voren gehaald) • RWS wegherstel naar voren (337 mln) • Maatschappelijk vastgoed investeringsimpuls 50 mln. • Urgenda middelen BVM 2020 (1.44 mrd) • SEEH (augustus) 45 mln.

• (2019) Het begrotings- en structuurbeleid gebruiken om een opwaartse trend van de investeringen te steunen. Het investering gerelateerde economisch beleid focussen op onderzoek en ontwikkeling, met name in de particuliere sector, op hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en strategieën ter vermindering van broeikasgasemissies, en op het aanpakken van knelpunten in het vervoer.		• Groeifonds (2021: 1 mrd, 2022, 2 mrd, 2023 3 mrd., 2024: 4 mrd, 2025: 4 mrd: 2026: 3 mrd = 17 mrd.)

Directeurenoverleg Recovery and Resilience Facility – Woensdag 16 september

- Je neemt woensdag 16/09 van 13.30-14.30 deel aan een Directeurenoverleg over de invulling van het Nederlandse Herstelplan (RRP). Vanuit FIN schuift ook [10.2.e](#) [10.2.e](#) aan. Verder zijn vertegenwoordigd: EZK, OCW, I&W, BZK, LNV, VWS, DEF, AZ, BZ en SZW.
- Er ligt een door EZK opgestelde notitie voor, met 5 beslispunten en 1 discussiepunt.

Advies

- Procedurepuntje: discussiepunt graag eerst bespreken. De uitkomst heeft namelijk gevolgen voor invulling van de beslispunten.

Discussiepunt

- Er zijn twee opties om het RRP (Recovery and Resilience Plan) in te vullen:
 1. Aan de hand van investeringen waarover reeds integrale besluitvorming heeft plaatsgevonden, en de eventuele openstaande ruimte vullen met additionele investeringen.
 2. Aan de hand van additionele investeringen en de eventuele openstaande ruimte vullen met investeringen waarover reeds integrale besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Advies discussiepunt

- Wat (M)FIN betreft eerst bestaande middelen:
 - RRP koppelt hervormingen aan investeringen. Er komen waarschijnlijk geen nieuwe hervormingen meer i.v.m. aankomende verkiezingen (politiek argument), dan ook geen nieuwe investeringen.
 - Over bestaande middelen heeft integrale besluitvorming plaatsgevonden (inhoudelijk argument)
 - Opvoeren van bestaande middelen verkleint beslag op overheidsfinanciën.
Overheidsfinanciën verslechteren namelijk fors (inhoudelijk argument) als gevolg van corona.
 - Met bestaande uitgaven is het RRP naar verwachting genoeg te vullen (zie bijgevoegd Excel). Het is nog onduidelijk of er ruimte blijft voor additionele investeringen. Zal misschien wel nodig zijn, bijvoorbeeld om doelstelling klimaatuitgaven (min 37%) te halen.
- **Als** additionele investeringen nodig zijn om RRP te vullen:
 - Beginnen met projecten uit het groeifonds. Daar is een selectieproces voor opgetuigd. En biedt mogelijkheden voor innovatieve projecten op vlak van klimaat zodat doelstelling van 37% wordt behaald.
 - Tijdelijk beoordeling voorstellen groeifonds:
 1. 1 okt 2020: formele indiening voorstellen
 2. 9 okt 2020: deadline formele toegangspoort (notitie naar MEZK en MFIN)
 3. 19 okt 2020: MEZK en MFIN beslissen of voorstel wordt doorgeleid naar de commissie
 4. Begin 2021: commissie geeft eindoordeel en goedgekeurde voorstellen gaan door MR. Lijkt mij dat het proces wordt afgerond voor de verkiezingen, dus uiterlijk maart 2021.
 - Andere departementen zien groeifonds waarschijnlijk niet als nieuw, maar als bestaand geld. Over projecten is echter nog niet besloten, is dus echt nieuw.
 - Grootchalige additionele uitgaven of projecten vergen integrale besluitvorming. Dus niet via RFEZIL, zoals voorgesteld. Voor nieuwe uitgaven moet een afwegingskader komen (IRF).
 - **Wij willen graag goede integrale besluitvorming, met ook FIN in de lead.** Optie is om e.e.a. mee te laten lopen in de besluitvorming rond de najaarsnota (waarbij RRF natuurlijk wel verder gaat dat alleen 2020).
 - Aangezien het Europees geld betreft, geldt het budgetrecht van de Kamer niet. De MR kan dus vrijelijk beschikken over de middelen en bv. ook besluiten om een project te financieren onder uitdrukkelijke voorwaarde van geld uit Brussel. Het geld komt ook

niet terecht op een departementale begroting, maar op een rekening buiten begrotingsverband. Over eventuele cofinanciering geldt natuurlijk wel budgetrecht.

- o Voor wat betreft de besluitvorming: **het is wenselijk om dit zo integraal mogelijk te doen, dus via reguliere begrotingsmomenten en Financiën in de lead. Najaarsnota is hier in principe niet voor bedoeld, maar lijkt me beter dan RFEZIL.**
- o Wanneer de implementatie van Nederlandse plannen onvoldoende is en Brussel niet uitkeert, staat Financiën aan de lat. We gaan derhalve pas additionele uitgaven honoreren als we goedkeuring op de plannen hebben vanuit Brussel. Daarbij zal goed moeten worden bekeken wie de risico's draagt, hoe de budgettaire verwerking er uit gaat zien indien de middelen van de Cie worden ontvangen, wanneer de Kamer akkoord kan gaan, etc (vraag ook uitgezet bij BZ).

Beslispunten

- Instemmen met de volgende beslispunten:
 1. Voorbereiden van een RRP in 2021 voor 100% van de middelen (circa €5,7 miljard).
 2. De nationale besteding van RRF-middelen richt zich op de beleidsprioriteiten uit de EU-verordening en de landspecifieke aanbevelingen voor Nederland, zoals beschreven in deze notitie (zie toelichting).
 3. Eens met de aanvullende doeltreffendheids- en doelmatigheidscriteria die waarborgen dat het Nederlands RRP bijdraagt aan economisch herstel (zie toelichting).
 4. Departementen inventariseren welke investeringen zij aan willen dragen voor het RRP. Deze investeringen voldoen aan de afgestemde criteria (beslispunt 2 en 3) en worden uiterlijk 7 oktober bij AEP ingediend.
 5. Departementen inventariseren welke hervormingen zijn ingegaan sinds februari 2020 of nog worden geïntroduceerd en in lijn zijn met de landspecifieke aanbevelingen. Deze initiatieven worden meegenomen bij het schrijven van het hervormingsgedeelte binnen het plan en worden uiterlijk 7 oktober bij AEP ingediend.
- Na uw akkoord worden de ingediende maatregelen door een ambtelijke werkgroep beoordeeld aan de hand van de Europese en de aanvullende doeltreffendheids- en doelmatigheidscriteria. De maatregelen die aan deze criteria voldoen worden in een later stadium aan u voorgelegd, waarna deze op hoog ambtelijk- en politiek niveau via de CFEZIL/RFEZIL worden afgestemd. De HCEU/REA zal periodiek geïnformeerd worden over de voortgang.

Advies beslispunten:

1. Instemmen. Toelichting: 100% is wat Cie op dit moment vraagt van ons. Morgen (15/09) wordt duidelijk of er evt ruimte voor aanpassing RRP is na formatie.
2. Instemmen. Met voor de duidelijkheid de notie dat alleen voor investeringen tbv een groene transitie een minimumpercentage (37%) geldt.
3. Instemmen.
4. Indienen bij AEP ok, daarna beoordeling door / betrokkenheid van FIN
5. Indienen bij AEP ok, daarna beoordeling door / betrokkenheid van FIN

Actie- en uitzoekpunten aankomende weken.

- Punten 1, 6 en 7 hebben de kortste deadline (1 lijkt ons handig als input voor 6). IRF is gevraagd over vragen 1, 4 en 5. BZ is gevraagd over vraag 4. Vraag 3 procesmatig.
 1. Wat is er aan bestaande uitgaven beschikbaar (deadline dinsdag 15 sept, primair IRF)
 2. Wat zijn eventuele wenselijke nieuwe uitgaven (als ze er komen)? (AFEP ism IRF)
 3. Als er nieuwe uitgaven komen, hoe kunnen we zorgen dat beoordelingsproces goed is ingericht en maatregelen goed gerankt worden (deadline 30 september, IRF ism AFEP)
 4. Welke budgettaire risico's gaat FIN aan, hoe ziet budgettaire verwerking eruit als EC uitbetaalt, etc (IRF ism BFB)?
 5. Welke hervormingen (oud en nieuw) kunnen worden ingebracht in het RRP? (AFEP)
 6. Voorbereiding minister BWO (deadline woensdag 16 sept, BFB ism AFEP)

Beslispunten BWO (voorlopig) ter info

Voorgesteld wordt deze notitie voor te leggen aan de REA (via HCEU). Het BWO wordt gevraagd op de volgende punten sturing te geven.

- Stemt het BWO in met:
 1. Het geschetste beeld van de Nederlandse rol bij a) de beoordeling van herstelplannen van andere lidstaten en b) hun uitvoering?
 2. Het indienen van een nationaal herstelplan voor 100% van de middelen voor 30 april 2021, dat wil zeggen voor de verkiezingen?
 3. Invulling van het nationale herstelplan met hervormingen en investeringen die tot nu toe overeen zijn gekomen? Nieuwe investeringsprojecten zijn daarnaast waarschijnlijk nodig om de NL enveloppe op te kunnen gebruiken.
 4. Het voorgestelde proces voor de besluitvorming over het nationale herstelplan?

To: [redacted] (BFB/EU) [redacted]@minfin.nl
Cc: [redacted] (BFB/EU) [redacted]@minfin.nl; [redacted] (BFB/EU) [redacted]@minfin.nl; [redacted] (BFB/EU) [redacted]@minfin.nl
From: [redacted] (BFB)
Sent: Thur 9/17/2020 12:56:03 PM
Importance: Normal
Subject: RE: Voorbereiding BWO RRF
MAIL_RECEIVED: Thur 9/17/2020 12:56:04 PM

.....
Dank akkoord met jouw punt, vraag [redacted] maar de notitie met je te delen en daarna kan hij voor akkoord door. Ik denk dat de BWO discussie uiteindelijk helemaal niet over nationale plan gaat, maar over IT ed, maar daar koppel ik dan wel van terug.

Sent with BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

From: [redacted] (BFB/EU) <[redacted]@minfin.nl>
Date: Thursday, 17 Sep 2020, 11:44 AM
To: [redacted] (BFB) <[redacted]@minfin.nl>
Cc: [redacted] van (BFB/EU) <[redacted]@minfin.nl>; [redacted] (BFB/EU) <[redacted]@minfin.nl>
Subject: FW: Voorbereiding BWO RRF

[redacted] BWO voorbereiding ligt nu bij jou in de lijn als ik het goed heb. Ik had onder timing (discussiepunt 2) nog tracks gestuurd vanochtend die niet zijn overgenomen. Daar had duidelijker mogen staan dat we optie a uit BWO-notitie adviseren: dus gaan voor indienen voor verkiezingen op basis van bestaande hervormingen, maar met optie om nogmaals een plan in te dienen als de CIE niet 100% goedkeurt (door onvoldoende hervormingen en/of investeringen). De tekst overlapt nu met tekst onder 3 (invulling).

Wellicht wil je dit zelf nog aanpassen?

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 17 september 2020 11:34
Aan: [redacted] (AL DGRB)

; [redacted] (BFB); [redacted] (IRF/AL)
CC: [redacted] (BZ); [redacted] (AFEP); [redacted] (AFEP); [redacted] (IRF/BZK); [redacted] (BZ/BBL); [redacted] (BFB/EU); [redacted] (IRF/OLE); [redacted] (IRF/BZK); [redacted] (IRF/BBV); [redacted] (IZV/VB); [redacted] (IRF/BZK)

Onderwerp: FW: Voorbereiding BWO RRF
Urgentie: Hoog

Beste collega's,

In de bijlage vinden jullie de BWO voorbereiding m.b.t. het RFF die zojuist de lijn in is gegaan. Dank voor al jullie input.

De notitie moet langs BFB, IRF, DGRB en AFEP. Zouden jullie hier rekening mee willen houden zodat de notitie de tas vandaag op tijd gaat halen?

Groeten,

[redacted]

[redacted]

Van: [redacted]
1056658

00006

Verzonden: woensdag 16 september 2020 21:10

Aan: 10.2.e 10.2.e 10.2.e (IRF/BZK) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e (BZ/BBL) <10.2.e@minfin.nl>;
10.2.e 10.2.e 10.2.e (BFB/EU) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e (IRF/OLE) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e
0.2. 0.2.e 10.2.e (IRF/BZK) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e (IRF/BBV) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e
0.2. 10.2.e (IZV/VB) <10.2.e@minfin.nl>
CC: 10.2.e 0.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e @minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e (AFEP) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e
(AFEP) <10.2.e@minfin.nl>

Onderwerp: Voorbereiding BWO RRF - deadline 09:30

Urgentie: Hoog

Dag allen,

In de bijlage vinden jullie de voorbereiding voor het BWO over het RRF dat vrijdag plaatsvindt. De notitie moet morgen (donderdag) nog de lijn door en de tas halen. Mochten jullie nog input / opmerkingen hebben dan hoor ik dat graag **uiterlijk donderdag 09:30**.

Ook handig om alvast een signaaltje te geven aan jullie leiding zodat de notitie morgen makkelijk door de lijn heen gaat.

Groeten,

10.2.e 10.2.e

10.2.e

HEDEN
TER BESLISSING

Aan
de minister

1gez.5/10

notitie

Two-pager nationale inzet RRF in MR op 9 oktober

**Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek**

Inlichtingen

dhr.

T

F

@minfin.nl

www.minfin.nl

Direct contact

R

M

Datum

5 oktober 2020

Notitienummer

2020-0000185487

Auteur

dhr.

dhr.

Van

Kopie aan

Aanleiding

- In de MR van 9 oktober wordt de Nederlandse inzet op hoofdlijnen voor het nationale herstelplan (Recovery and Resilience Plan, RRP) besproken. EZK heeft in overleg met FIN en BZ een two-pager met één beslispoint opgesteld ten behoeve van de MR (bijlage 1).
- Daarnaast heeft FIN een eerste inventarisatie gedaan van hervormingen en investeringen waartoe sinds 1 februari 2020 is besloten (bijlage 2). Dit wordt als bijlage bij de two-pager naar de MR gestuurd.
- Een inhoudelijke voorbereiding voor de MR ontvangt u later deze week.

Kernpunten

- De Nederlandse inzet gaat, zoals afgesproken in het BWO van 18 september jl., uit van bestaande hervormingen.
 - Een concept RRP op basis van bestaande hervormingen.
 - Er wordt geen RRP ingediend voor de verkiezingen. Wel wordt er nu een informeel plan gemaakt om te laten toetsen bij de Cie.
 - Pas na verkiezingen wordt een definitief plan ingediend. Het RRP zal als prioritair dossier worden behandeld bij de formatie.
- De keuze die in de MR voorligt is wat de inzet is voor investeringen: investeringen waartoe reeds is besloten (optie A) of nieuwe investeringen (optie B).
- De keuze van FIN gaat uit naar optie A. Bij elke CSR is een goed verhaal te maken (woningmarkt is nog het meest een stretch). Met investeringen waartoe reeds is besloten, is het RRP volledig te vullen.
- FIN heeft, om de keuze voor optie (A) te onderbouwen, een overzicht gemaakt van hervormingen en investeringen waartoe reeds is besloten en die kwalificeren voor het RRF.
- EZK ziet in de two-pager graag een derde optie toegevoegd, optie C: een mix van bestaande en nieuwe investeringen. Ambtelijk FIN beperkt het beslispoint voor de MR graag tot opties A en B.

Beslispointen

- Stemt u in met het weglaten van optie C uit de two-pager?
 - Ons advies is om optie C niet op te nemen in de two-pager. Optie C geeft geen duidelijk want vermengt de discussie tussen bestaand en nieuw onnodig en schuift het besluit wat wel en wat niet op te nemen in het RRP door naar dit najaar.
 - Afgesproken is dat indien u optie C wilt weglaten, MEZK later deze week contact met u opneemt.

Eens, maar ik vind het geen halszaak. Wil Tullie wel graag onnodig werk besparen.

- Stemt u, met verwerking van bovenstaande, in met het verzenden van de two-pager aan de MR van 9 oktober?
- Stemt u in met het verzenden van de inventarisatie van hervormingen en investeringen waartoe reeds is besloten, aan de MR van 9 oktober?

Toelichting

Beslispunt

- Op verzoek van EZK bevat de two-pager drie opties voor het vervolg. Naast de keuzes tussen bestaande en nieuwe investeringen, in het informeel te toetsen concept RRP, stelt EZK een mengvorm voor.
- Wij adviseren om deze optie niet op te nemen omdat:
 - Optie C geeft nu geen duidelijkheid over de invulling van het informeel te toetsen concept RRP en schuift de discussie vooruit naar komend najaar.
 - Optie C gaat ten koste van doelmatigheid en is in strijd met integrale afweging, risico ontstaat dat geld een project zoekt.
 - Optie C is onnodig.
- In de two-pager zijn de drie opties vooralsnog als volgt opgenomen:
 - *Op het gebied van investeringen (additioneel versus bestaand) is duidelijkheid gewenst op ministerieel niveau. Er dient een keuze gemaakt te worden tussen onderstaande opties:*
 - A. Als uitgangspunt bestaande investeringsprojecten waarover reeds is besloten (vanaf februari 2020), waar nodig aangevuld met nieuwe investeringsprojecten voor zover noodzakelijk vanuit de bestedingsdoelen gesteld aan het RRP.*
 - B. Als uitgangspunt nieuwe investeringsprojecten, indien nodig aangevuld met investeringen waartoe al is besloten.*
 - C. Bestaande en additionele investeringen inventariseren.*

Inventarisatie bestaande hervormingen en investeringen

- FIN heeft een overzicht gemaakt van hervormingen en investeringen waarover reeds is besloten en die kwalificeren voor het RRF.
- Nederland kan aanspraak maken op €5,6 mld. uit het RRF.
- Uit de inventarisatie blijkt dat het naar verwachting mogelijk is een volledig RRP op te stellen aan de hand van bestaande hervormingen en investeringen (cf. optie A):
 - Nederland heeft hervormingen doorgevoerd op vrijwel alle CSRs.
 - In totaal tellen investeringen die kwalificeren op tot **circa €18,7 mld.** (excl. Groeifonds). Indien ook Groeifondsinvesteren worden meegeteld, loopt het bedrag in potentie op tot circa **€35,7 mld.**
 - Klimaatgerelateerde uitgaven tellen op tot maximaal €5,9 mld, ofwel circa **105% van €5,6 mld.** Daarmee wordt voldaan aan de 37%-eis. Hierbij is bovendien slechts deels rekening gehouden met de Urgenda-middelen en het feit dat plannen die t.b.v. het Groeifonds worden ingediend mogelijk ook klimaatgerelateerd zijn.
 - Aan digitalisering wordt voor €2,5 mld. besteed. Dat is circa **45% van €5,6 mld.** Daarmee wordt voldaan aan de 20%-eis.
- Er loopt nog een check bij departementen, cijfers kunnen nog wijzigen.
- Indien deze bestaande investeringen onderdeel uitmaken van het RRP, creëert dat geen extra uitgavenruimte bij betreffende departementen.

Achtergrond bij advies voor invullen RRP met bestaande investeringen (optie A)

- Ten behoeve van het BWO adviseerden wij u reeds waarom uitgaan van bestaande investeringen wat ons betreft de voorkeur geniet. Hieronder nogmaals kort de hoofdpunten.
- **Het advies is optie A, d.w.z. invullen met voorstellen waartoe reeds is besloten:**
 - Bij het indienen van voorstellen waartoe in augustus en in het voorjaar reeds integraal besloten is, is er comfort op effectiviteit en doelmatigheid.

- Opvoeren van bestaande middelen verkleint het beslag op de overheidsfinanciën (die fors verslechteren). Deze optie laat dus meer budgettaire ruimte aan een volgend kabinet.
- Bij nieuwe investeringen ontstaan budgettaire risico's omdat de Commissie pas uitkeert bij het bereiken van bepaalde mijlpalen. Voorfinanciering vanuit de Nederlandse begroting is dus nodig. De dekking van budgettaire risico's door departementen moet dus geregeld worden. Dat is bij bestaande middelen reeds gebeurd.
- Uit de inventarisatie (bijlage 2) blijkt dat met het opnemen van bestaande investeringen kan worden voldaan aan de investeringseisen, zowel op het gebied van klimaat (minimaal 37%) als op het gebied van digitalisering (minimaal 20%).

TER BESLISSING

Aan
de minister

1 gc2. 12/10

notitie

Two-pager nationale inzet RRF in MR op 30 oktober

**Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek**

Inlichtingen

dhr.

T

F

@minfin.nl

www.minfin.nl

Direct contact

R

M

Datum

9 oktober 2020

Notitienummer

2020-0000197715

Auteur

dhr.

Van

Kopie aan

Aanleiding

- In de MR van 30 oktober wordt de Nederlandse inzet voor het nationale herstelplan (Recovery and Resilience Plan, RRP) besproken. Naar aanleiding van uw gesprek met MEZK op 5 oktober jl., is besloten om de two-pager met beslispunten te veranderen in een informerende two-pager. EZK heeft deze two-pager ten behoeve van de MR opgesteld in samenwerking met FIN en BZ (bijlage 1).
- Als onderdeel van deze two-pager heeft FIN een inventarisatie gedaan van hervormingen en investeringen waartoe sinds 1 februari 2020 is besloten.
- Een inhoudelijke voorbereiding voor de MR ontvangt u op een later moment.

Kernpunten

- Besluitvorming rondom het RRP wordt overgelaten aan een nieuw kabinet. Indiening van een definitief plan vindt mogelijk pas plaats tussen 15 oktober 2021 tot 30 april 2022.
- FIN en EZK stellen een concept herstelplan op. De PV in Brussel zal op basis hiervan de informele dialoog met de Europese Commissie starten zodat er tijdig zicht is op een plan dat voldoet aan de vereisten. Het concept zal uitsluitend bestaande investeringen en hervormingen bevatten (zie bijlage 1 voor een inventarisatie, cijfers worden mogelijk nog geactualiseerd).
- Parallel hieraan zal EZK, in nauwe samenwerking met FIN, als coördinerend ministerie doelmatige investeringen in kaart brengen die aansluiten bij de RRF-criteria. Deze inventarisatie zal EZK ten behoeve van de formatie bundelen, om onderdeel te vormen van het pakket dat via MinFin tijdens de formatie beschikbaar wordt gesteld.

Beslispunten

- Stemt u in met het verzenden van de two-pager aan de MR van 30 oktober?
- Stemt u in met het verzenden van de inventarisatie van hervormingen en investeringen waartoe reeds is besloten, aan de MR van 30 oktober?

Toelichting

Inventarisatie bestaande hervormingen en investeringen

- FIN heeft een overzicht gemaakt van hervormingen en investeringen waarover reeds is besloten en die kwalificeren voor het RRF.
- Op een klein aantal punten loopt nog een check bij departementen. Cijfers zullen voor de bespreking in MR van 30 oktober worden geactualiseerd.
- Uit de inventarisatie blijkt dat het naar verwachting mogelijk is een volledig RRP op te stellen aan de hand van bestaande hervormingen en investeringen:
 - Nederland heeft hervormingen doorgevoerd op vrijwel alle CSR's.

Ja;
verder reeds
met
besproken.

- In totaal tellen investeringen die kwalificeren op tot **circa €18,7 mld.** (excl. Groeifonds). Indien ook Groeifondsinvesteringen worden meegeteld, loopt het bedrag in potentie op tot circa **€35,7 mld.**
 - Klimaatgerelateerde uitgaven tellen op tot maximaal €5,9 mld, ofwel circa **105% van €5,6 mld.** Daarmee wordt voldaan aan de 37%-eis. Hierbij is bovendien slechts deels rekening gehouden met de Urgenda-middelen en het feit dat plannen die t.b.v. het Groeifonds worden ingediend mogelijk ook klimaatgerelateerd zijn.
 - Aan digitalisering wordt voor €2,5 mld. besteed. Dat is circa **45% van €5,6 mld.** Daarmee wordt voldaan aan de 20%-eis.
- Indien deze bestaande investeringen onderdeel uitmaken van het RRP, creëert dat geen extra uitgavenruimte bij betreffende departementen.

TER ADVISERING

Aan

de thesaurier-generaal

Directie Buitenlandse
Financiële
Betrekkingen

Inlichtingen

10.2.e 10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e

10.2.e@minfin.nl

www.minfin.nl

Datum

4 november 2020

Notitienummer

2020-0000215265

Auteur

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

Van

Kopie aan

notitie

HCEU 5 november 2020

Aanleiding

Op donderdag 5 november vindt van 16:00 tot 17:00 uur een digitale bijeenkomst plaats van de HCEU, ter voorbereiding op de REA van dinsdag 10 november. Vanuit Financiën neemt de plv. TG deel aan de HCEU.

Agenda

1. buiten verzoek

2. Herstelplan RRF

3.

4. buiten verzoek

5.

Instructie

buiten verzoek

2. Herstelplan RRF

- Betrokkenheid bij proces: departementen geven aan niet betrokken te zijn geweest bij besluitvorming rondom RRP. U kunt aangeven dat:
 - Er op 16 september een directeurenoverleg heeft plaatsgevonden.
 - Het een nadrukkelijke wens van de MP, MFIN en MEZK is om voor de verkiezingen geen RRP in te dienen en een nieuw kabinet daarover te laten beslissen.
- Bestaand versus nieuw: departementen kunnen aangeven het niet eens te zijn met gekozen lijn. Zij willen per se nieuwe additionele investeringen via het RRP financieren. U kunt aangeven dat:
 - Met het oog op de verkiezingen is afgesproken dat het volgende kabinet zal beslissen over het uiteindelijke pakket aan hervormingen en projecten. Er vindt nu geen besluitvorming plaats over bestaand versus nieuw.
 - Het vullen van een RRP met bestaande investeringen, indien het volgende kabinet daartoe besluit, €5,6 mld. incidentele middelen zou vrijspelen voor het nieuwe kabinet. Het nieuwe kabinet hoeft dan niet aan richtlijnen en eisen van de CIE te voldoen. Om deze optie mogelijk te maken moet er wel een inventarisatie worden gemaakt.

- Verantwoordingslast: verschillende departementen (o.a. IenW, BZK en DEF) hebben ambtelijk hun zorgen geuit dat mogelijke financiering via het RRF tot additionele administratieve lasten gaat leiden. U kunt aangeven dat:
 - Dit in principe niet het geval moet zijn aangezien lidstaten zelf verantwoordelijk zijn voor de implementatie. Lidstaten worden geacht interne controlesystemen te hebben en mogen daartoe gebruik maken van de reguliere nationale begrotingssystematiek. Uitbetaling vindt plaats op basis van behaalde doelen en mijlpalen (die zijn vastgelegd in plannen), niet op basis van een bewijs van gemaakte kosten.
- De tabel (inventarisatie) roept mogelijk discussie op. Wij adviseren u een discussie over de tabel uit de weg te gaan, en erop te wijzen dat het informele gesprek met de Commissie snel duidelijkheid zal geven over het al dan niet kwalificeren van projecten:
 - Departementen vinden dat specifieke maatregelen wel/niet in de tabel horen. U kunt aangeven dat maatregelen zijn afgestemd door de IRF met FEZ's van betrokken departementen. Op specifieke onderdelen (m.n. over startdatum) is soms nog onduidelijkheid, maar het gesprek met de Commissie zal hierover snel duidelijkheid scheppen.
 - Totale omvang RRP (€5,6 mld.) en klimaatpercentage (37%) worden ruimschoots gerealiseerd, hangt niet op individuele maatregelen.
 - Alleen bij digitalisering is er wat minder zekerheid. Er is enige onduidelijkheid over de precieze interpretatie van de grens van 1 februari 2020 (in combinatie met de vaak lange doorlooptijd van projecten). Hierdoor is niet bij alle opgenomen digitaliseringsmaatregelen zeker of ze volledig kwalificeren voor het RRP; informele toetsing bij de Commissie zal hier meer duidelijkheid over scheppen. [Passief: eventuele op- of aanmerkingen graag vandaag einde dag delen met FIN]
 - Mogelijk komen departementen met de wens om nieuwe projecten op te nemen. U kunt dan wijzen op de twee parallelle sporen: FIN brengt bestaand in beeld (de voorliggende tabel), EZK gaat nog aan de slag met nieuwe projecten. Een nieuw kabinet kan uit de totale lijst kiezen.

buiten verzoek

buiten verzoek

•	buiten verzoek

Toelichting

buiten verzoek

2. Herstelplan RRF

- Er ligt voor een door EZK en FIN opgestelde two-pager met daarin afspraken over het nationale proces en (in de bijlage) een inventarisatie van bestaande en reeds voorgenomen hervormingen en investeringen (vanaf 1 februari 2020) ten behoeve van het opstellen van een concept RRP en een eerste informeel gesprek met de Commissie.
- Er zijn geen discussie- en beslispunten geformuleerd. Uitgangspunt is dat de two-pager ongewijzigd wordt doorgeleid naar REA en MR. Met EZK is afgestemd dat zij een toelichting zullen geven.
- De two-pager is een uitwerking van de afspraken die in het BWO van 18 september zijn gemaakt.
- Er is veel (politieke) interesse in de Nederlandse invulling van het RRP. Departementen en belangenorganisaties hebben de afgelopen periode meerdere malen hun interesse geuit. Daarnaast is door de CU een aantal Kamervragen gesteld, over o.a. de timing van het NL herstelplan, dat voor de behandeling van het belastingplan beantwoord dient te worden. Tijdens het debat van dinsdag jl. over corona steunpakketten kwam het RRP ook aan bod.

- De two-pager roept mogelijk discussie op. Een aantal departementen (IenW, DEF, BZK) voelt zich niet betrokken bij het proces en kan zich mogelijk niet vinden in de lijn zoals opgesteld in de two-pager.
- De tabel met hervormingen en investeringen waartoe sinds februari 2020 is besloten in de bijlage is door IRF afgestemd met de FEZ's van de betrokken departementen. Ook is de tabel, als onderdeel van de two-pager, afgestemd met EZK.
- De tabel moet worden gezien als instrument om het informele gesprek met de Commissie aan te gaan. EZK gaat parallel aan de slag met een inventarisatie van *nieuwe* projecten die kwalificeren voor het RRP.
- Omdat de eisen en voorwaarden aan het RRP nog niet definitief zijn vastgesteld en soms multi-interpretabel zijn, is nog niet van alle individueel opgenomen maatregelen volledig zeker of ze onder het RRP geschaard kunnen worden. Dat heeft geen gevolgen voor de totale omvang van het RRP of het klimaatpercentage: zelfs als projecten waarover enige onduidelijkheid bestaat niet worden meegeteld, worden de benodigde totalen behaald.
- Bij digitalisering is er meer onzekerheid: die bevatten nu maatregelen waarover al voor 2020 politiek is gesproken. EZK berust zich op het standpunt dat over een aantal digitale investeringen al politieke besluitvorming heeft plaatsgevonden voor 1 februari 2020. Dit hebben wij laten uitzoeken door de IRF en de FEZ's van betreffende departementen. Daaruit blijkt dat de zogenoemde investeringsbeslissing bij deze investeringen pas na februari 2020 is genomen. Dit heeft te maken met de lange looptijd van projecten en aanbestedingen en het moment waarop een bestedingsplan formeel wordt goedgekeurd door de directeur van de IRF. Informele toetsing bij de Commissie zal hier meer duidelijkheid moeten scheppen.
- In de tabel is bovendien nog geen rekening gehouden met plannen die t.b.v. het Groeifonds worden ingediend en mogelijk op digitalisering gericht zijn.
- Hierbij enige detailinformatie over projecten waar vragen over gesteld kunnen worden en waar onzekerheid over bestaat:

- **10.1.b**

Kritiek: politieke als financiële commitment heeft plaatsgevonden vóór februari 2020.

Tegenargument: Het project 10.1.b wordt naar verwachting eind 2020 gegund. Tot september 2020 was niet bekend hoe de definitieve scope eruit zou zien. De zogenoemde investeringsbeslissing valt dus formeel na februari 2020, aangezien de gunning eind 2020 voorzien is.

- **Beheerst vernieuwen belastingdienst**

Kritiek: De bedragen voor het project Beheerst Vernieuwen waren al gecommiteerd in 2019, en er heeft reeds besluitvorming over plaatsgevonden.

Tegenargument: Het klopt dat het traject 'beheerst vernieuwen' al voor 2020 in gang is gezet, voor 2018 stond het bekend onder de naam 'investeringsagenda.' Hieronder zijn echter veel verschillende initiatieven ontplooid. De besluitvorming voor de €318 mln. heeft pas plaatsgevonden in 2020. In februari 2020 is hiervoor een specifiek bestedingsplan ingediend, waarna deze in de AP-commissie is behandeld en in april 2020 is goedgekeurd voor vrijgave door de directeur IRF. Uitgaven zullen plaatsvinden in de periode eind 2020 t/m 2024.

- **ERTMS IenW**

Kritiek: politieke als financiële commitment heeft plaatsgevonden vóór februari 2020.

Tegenargument: Aanbestedingen lopen nog. De concrete investeringsbeslissing ligt dus na februari 2020. Daarnaast: Commissie neemt ERTMS expliciet op in de *guidance* als voorbeeld van een investering die kwalificeert voor het RRP. Daarnaast is ERTMS een belangrijk project voor de Commissie. Op basis daarvan durven wij het gesprek met de Commissie aan te gaan.

- Single Digital Gateway BZK
Kritiek: politieke als financiële commitment heeft plaatsgevonden vóór februari 2020.
Tegenargument: Volgens BZK klopt de opgegeven investering budgettair en kwalificeert dit project inhoudelijk voor het RRF. Daarnaast geven zowel de IRF als BZK aan dat er nog geen concreet besluit genomen is over dit project.
- COVID-19 zorg
Kritiek: onduidelijk wat hieronder valt en wat wel en/of niet voldoet aan de criteria om als investering te worden gezien.
Tegenargument: In richtlijnen van de Commissie staat expliciet "*Human capital is accumulated by means of spending on health, social protection, education and training, etc.*" Daar zien deze uitgaven op. Uitgaven sluiten bovendien direct aan bij een CSR.
- Naar voren halen investeringen
Kritiek: vallen niet onder de definitie van investeringen
Tegenargument: Oproep gedaan door Commissie om investeringen naar voren te halen.

buiten verzoek

buiten verzoek

De laatste pagina valt buiten het verzoek

**HEDEN
TER BESLISSING**

Aan
de minister

1 gez. 10/11

notitie

Beantwoording Kamervragen Bruins (CU) RRF

**Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek**

Inlichtingen

dhr.

T

F

@minfin.nl
www.minfin.nl

Direct contact

M

Datum

9 november 2020

Notitienummer

2020-0000219697

Auteur

dhr.

dhr.

Van

Kopie aan

Aanleiding

- Op 2 november 2020 is er een set Kamervragen gesteld door het lid Bruins (Christenunie) over de *Recovery and Resilience Facility* (RRF) met kenmerk 2020Z20254.
- De vragen zijn gesteld aan de MP, MEZK en MFIN. De antwoorden zijn gezamenlijk door EZK, AZ en FIN opgesteld (bijlage 1). In de toelichting vindt u een kort overzicht van de meest gestelde vragen en de daarbij behorende antwoorden.
- Het lid Bruins heeft verzocht om de Kamervragen te beantwoorden voor de stemmingen over het Belastingplan 2021 in de Tweede Kamer op 12 november.

Beslispunten

- Stemt u in met de beantwoording van de Kamervragen (bijlage 1)? De beantwoording kan nog wijzigen n.a.v. de REA. Aannahme nu is dat in de REA besloten wordt dat het volgende kabinet een RRP indient.
- Stemt u in met verzending van de antwoorden op de Kamervragen door MEZK, mede namens de MP en MFIN?

Toelichting

- Het lid Bruins heeft naar aanleiding van het artikel "*Nederlands kabinet vindt eisen Europees coronafonds lastig*" van de NOS Kamervragen aan u, de MP en MEZK gericht.
- Het artikel gaat over het feit dat het Kabinet de eisen van de RRF lastig zou vinden. Om in aanmerking te komen voor geld uit de RRF moeten landen namelijk hervormingen, gekoppeld aan de landspecifieke aanbevelingen, doorvoeren. In het artikel wordt ook beweerd dat Nederlandse ondernemers waarschijnlijk geen gebruik kunnen maken van geld uit de RRF.
- De Kamervragen hebben vooral betrekking op de timing van het indienen van een RRP, de voorwaarden aan een RRP, en de gevolgen voor het Nederlandse bedrijfsleven.
- Voor de beantwoording is de volgende lijn aangehouden:
 - Het kabinet kiest er bewust voor om het definitieve besluit over de hervormingen en investeringen die in het RRP worden opgenomen door het nieuwe kabinet te laten nemen. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat dit kabinet stil zit. Het kabinet is begonnen met het nadenken over de inhoud van een nationaal RRP. Daarbij wordt onder andere gekeken naar hervormingen en investeringen waartoe het kabinet sinds 1 februari 2020 heeft besloten.

- ii. Het kabinet acht het van belang dat de herstelplannen van lidstaten in lijn zijn met de landspecifieke aanbevelingen van de Europese Commissie. Deze aanbevelingen neemt het kabinet ook mee bij het opstellen van het nationale herstelplan. De afgelopen jaren heeft Nederland al grote stappen ondernomen op verschillende aanbevelingen.
- iii. Andere landen zijn net als Nederland bezig met de planvorming voor de Europese herstelfaciliteit. De definitieve plannen dienen aan voorwaarden te voldoen en moeten daarom eerst door de Europese Commissie worden beoordeeld voordat middelen beschikbaar komen. Bij uitvoering van de plannen zijn lidstaten gehouden aan bestaande EU-regelgeving ten aanzien van aanbestedingen, mededinging en staatssteun. Wij zullen de Commissie vragen om op naleving van deze regels toe te zien. Deze regels moeten voorkomen dat de Nederlandse concurrentiepositie verslechtert.

TER ADVISERING

Aan

de minister

notitie

REA 10 november 2020

Aanleiding

Op dinsdag 10 november vindt van 10:15 tot 11:00 een vergadering van de REA plaats in de Rolzaal van het ministerie van Algemene Zaken. U wordt vergezeld door 10.2.e 10.2.e

Agenda

1. buiten verzoek
2. Herstelplan RRF
- 3.
4. buiten verzoek

Advies

1. buiten verzoek
2. **Herstelplan RRF**
 - De voorliggende two-pager doet een procesvoorstel om tot een nationaal RRP te komen. MEZK zal deze toelichten. De kern bestaat uit twee sporen:
 - Spoor 1 is het in beeld brengen van hervormingen en investeringen waarover reeds een besluit is genomen (maar na 1 feb 2020). FIN is hiermee al aan de slag. Deze input wordt gebruikt voor het opstellen van een concept RRP en een eerste informeel gesprek met de Commissie.
 - Spoor 2 behelst de inventarisatie van *nieuwe* investeringen die kwalificeren voor het RRP. EZK start dit traject, in samenwerking met FIN, na goedkeuring van het proces door de MR.
 - Het RRP kan het beste worden benut als smeerolie in de formatie van een nieuw kabinet. Het huidige kabinet gaat namelijk geen nieuwe hervormingen meer doorvoeren.
 - Voorkomen moet worden dat de middelen nu worden opgesoupeerd door wensenlijstjes van departementen en bewindspersonen zonder dat Nederland daar structureel baat bij heeft. Dit vraagt om integrale besluitvorming en niet om lijstjes ophalen en doen alsof het gratis geld is.
 - De aanpak met twee sporen geeft een volgend kabinet de keuze om i. geld vrij te spelen door een RRP op basis van bestaande hervormingen en investeringen in te dienen of ii. (delen) van het RRP te vullen met eigen investeringswensen in combinatie met hervormingen.
 - Vanuit diverse departementen klinkt de roep om nog voor de verkiezingen een RRP in te dienen. Dat willen wij om bovengenoemde redenen niet. MP en MEZK zitten hier op onze lijn. Rond het BWO van 18 september jl. is met hen

Directie Buitenlandse
Financiële
Betrekkingen

inlichtingen
10.2.e 10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e

10.2.e minfin.nl
www.minfin.nl

Direct contact

10.2.e 10.2.e

M 10.2.e

Datum

9 november 2020

Notitienummer

2020-0000219709

Auteur

10.2.e (BFB/EU)

10.2.e 10.2.e

(BFB/EU)

10.2.e 10.2.e

(BFB/EU)

10.2.e 10.2.e (AFEP)

10.2.e 10.2.e (AFEP)

10.2.e 10.2.e (BFB/EU)

10.2.e 10.2.e

(FM/FS)

10.2.e 10.2.e

(FM/FS)

10.2.e 10.2.e (BFB/EU)

10.2.e 0.2.p.2 10.2.e

(BFB/EU)

10.2.e 10.2.e (BFB/EU)

Van

Kopie aan

Bijlagen

3

besproken dat het indienen van het RRP aan een volgend kabinet wordt gelaten.

- Er is veel interesse in de Nederlandse invulling van het RRP. Zo hebben belangenorganisaties de afgelopen periode meerdere malen hun interesse geuit. Daarnaast is door de CU een aantal Kamervragen gesteld, over o.a. de timing van het Nederlandse herstelplan.
- De notitie bevat – n.a.v. een uitgebreide discussie met departementen in de HCEU – het volgende **beslispunt**, waarmee u kunt instemmen:
 - *Aan de REA wordt voorgesteld het volgende te besluiten:*
 1. *De indiening van een definitief RRP wordt over de verkiezingen heen getild.*
 2. *Er wordt nu niet vooruitgelopen op een besluit over de inhoud van het definitieve RRP.*
 3. *In de periode voor de verkiezingen wordt o.b.v. een inventarisatie van bestaande en reeds voorgenomen investeringen en hervormingen een concept RRP opgesteld m.h.o.o. een informele dialoog met de Europese Commissie. Parallel hieraan worden doelmatige investeringen die voldoen aan de RRF criteria in kaart gebracht met het oog op de formatie.*
- Ad 1. departementen kunnen aangeven het niet eens te zijn met het over de verkiezingen heen tillen van het herstelplan, bijvoorbeeld omdat volgens hen investeringen juist nu nodig zijn. Wij adviseren u hier niet in mee te gaan. U kunt aangeven dat:
 - Het gezien de nabijheid van de verkiezingen voor de hand ligt dat een volgend kabinet inspraak heeft in het in te dienen plan; zij moeten het immers ook uitvoeren.
 - Uit de formatie mogelijk hervormingen voortkomen die het RRP verder kunnen versterken, wat ook belangrijk is voor onze positie in Europa.
 - Het nog voor de verkiezingen opnemen van nieuwe investeringen in een RRP leidt mogelijk tot minder doelmatige uitgaven. Tijdens de augustusbesluitvorming verliep een ambtelijke inventarisatie van nieuwe plannen rommelig en waren de mogelijke additionele investeringen vooral nog van magere kwaliteit (m.n. oude niet-gehonoreerde claims werden opnieuw "opgewarmd"). Mocht de MP ervoor pleiten om geen inventarisatie van nieuwe plannen voor de verkiezingen te initiëren, dan kunt u dat uiteraard steunen.
- Ad 2. departementen kunnen aangeven per se nieuwe, additionele investeringen via het RRP te willen financieren en daartoe nu te willen besluiten. Deze roep kan o.a. opkomen naar aanleiding van de afspraak bij de Miljoenennota dat de *Investeringsagenda bouw en leefomgeving* en de *Lijst groen herstel* bij planvorming zouden worden betrokken. U kunt aangeven dat:
 - Wat u betreft het volgende kabinet beslist over het uiteindelijke pakket. Er vindt nu geen besluitvorming plaats in invulling van het pakket.
 - Van belang is dat het volgende kabinet een goede, integrale afweging kan maken tussen verschillende beleidsdoelen, zoals extra (incidentele) uitgaven aan specifieke projecten (bij RRP o.b.v. nieuwe investeringsprojecten) of juist het vrijspelen van vrij te besteden middelen voor bijvoorbeeld schuldafbouw of incidentele uitgaven buiten de scope van het RRF (bij RRP o.b.v. bestaande plannen).
 - Om een goede integrale afweging mogelijk te maken moet er wel een inventarisatie worden gemaakt van zowel bestaande, reeds voorgenomen investeringen als van nieuwe, additionele plannen. Dit zijn de twee sporen die in gang worden gezet. Hierbij is er dus nadrukkelijk ruimte om nieuwe investeringsprojecten in beeld te brengen.
- Ad 3. Deze procesafpraak volgt uit 1 en 2.

- De tabel met inventarisatie van bestaande investeringen en hervormingen roept mogelijk discussie op. Wij adviseren u een discussie over de tabel uit de weg te gaan, en erop te wijzen dat het informele gesprek met de Commissie snel duidelijkheid zal geven over het al dan niet kwalificeren van projecten.

3.

-
-

-

buiten verzoek

-

-

buiten verzoek

-

-

4. **W.v.t.t.k.**

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

Toelichting

1.

•

•

•

•

•

buiten verzoek

•

•

2. Herstelplan RRF

- De two-pager roept discussie op, zoals ook naar voren kwam tijdens de HCEU van 5 november jl. Een aantal departementen (IenW, BZK, OCW, SZW, DEF)

voelt zich niet betrokken bij het proces en/of kan zich niet vinden in de lijn zoals opgesteld in de two-pager. Daarom is op aandringen van de HCEU, en in tegenstelling tot de afspraken uit het BWO, het bovenstaande besispunt in de two-pager opgenomen.

- Enkele departementen hebben vragen gesteld bij de additionele verantwoordingslast als gevolg van het RRP. Zoals beschreven in de two-pager, ligt de verantwoordingslast richting de Commissie voor middelen die door de RRF worden uitgekeerd in principe bij EZK en FIN. Betreffende departementen kan gevraagd worden om informatie aan te leveren indien investeringen zijn opgenomen in het RRP.

Tabel met bestaande hervormingen en investeringen (opgesteld door FIN, bijlage 1 bij two-pager)

- De tabel met hervormingen en investeringen waartoe sinds februari 2020 is besloten in de bijlage is door IRF afgestemd met de FEZ's van de betrokken departementen. Ook is de tabel, als onderdeel van de two-pager, afgestemd met EZK. De tabel moet worden gezien als instrument om het informele gesprek met de Commissie aan te gaan. EZK gaat parallel aan de slag met een inventarisatie van *nieuwe* projecten die kwalificeren voor het RRP.
- Omdat de eisen en voorwaarden aan het RRP nog niet definitief zijn vastgesteld en soms multi-interpretabel zijn, is nog niet van alle in de tabel opgenomen maatregelen volledig zeker of ze onder het RRP geschaard kunnen worden. Dat heeft geen gevolgen voor de totale omvang van het RRP of het klimaatpercentage: zelfs als projecten waarover enige onduidelijkheid bestaat niet worden meegeteld, worden de benodigde totalen behaald.
- Bij digitalisering is meer onzekerheid: die bevatten nu maatregelen waarover al voor 2020 is gesproken. EZK berust zich op het standpunt dat over een aantal digitale investeringen al politieke besluitvorming heeft plaatsgevonden voor 1 februari 2020, en maatregelen daarmee niet kwalificeren voor het RRP. Dit hebben wij laten uitzoeken door de IRF en de FEZ's van betreffende departementen. Daaruit blijkt dat de zogenoemde investeringsbeslissing bij deze investeringen pas na februari 2020 is genomen. Dit heeft te maken met de lange looptijd van projecten en aanbestedingen en het moment waarop een bestedingsplan formeel wordt goedgekeurd door de directeur van de IRF. Uitgaande van de investeringsbeslissing kwalificeren projecten potentieel wel voor het RRP. Informele toetsing bij de Commissie zal hier meer duidelijkheid moeten scheppen.

3.

•

•

•

buiten verzoek

¹ G

To: [10.2.e] [10.2.e] (BOA/Advies) [10.2.e]@minfin.nl
Cc: [10.2.e] (IRF/SC) [10.2.e]@minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] (AL DGRB) [10.2.e]@minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] (IRF) [10.2.e]@minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]@minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] (IRF/FINCDO) [10.2.e]@minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] (AFEP) [10.2.e]@minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] (BOA/Advies) [10.2.e]@minfin.nl
From: [10.2.e] [10.2.e] (10.2.e) - AFEP
Sent: Thur 11/12/2020 4:04:11 PM
Importance: Normal
Subject: RE: Terugkoppeling procedurele voorbespreking (R)MR vrijdag 13/11
MAIL_RECEIVED: Thur 11/12/2020 4:04:13 PM

Ha [10.2.e],

Naar aanleiding van een vraag over op **welke termijn een RRP zal worden ingediend** geven wij onderstaande graag mee m.b.t. agendapunt 15b van de MR. Mocht dit nog vragen oproepen dan moet je het laten weten.

15b Conclusies REA

BZK en IenW maken mogelijk opmerkingen t.a.v. de conclusies van de REA over RRF en investeringen.

∇ Er zijn drie momenten om formeel een plan in te dienen bij de Commissie:

- Vanaf moment inwerkingtreding RRF tot 30 april 2021
- 15 oktober 2021 tot 30 april 2022 (voor zover de nationale enveloppe nog niet op is)
- 15 oktober 2022 tot 30 april 2023 (voor zover de nationale enveloppe nog niet op is)

∇ Het plan moet worden ingediend voor 30 april 2021 om meegenomen te worden in de eerste ronde. Lidstaten dienen de investeringen grotendeels voor te financieren en krijgen het geld vanuit het RRF na het behalen van mijlpalen en doelen.

∇ Met het oog op de verkiezingen (17 maart 2021) is afgesproken dat het volgende kabinet zal beslissen over het uiteindelijke pakket aan hervormingen en projecten. In deze kabinetsperiode is er daarmee geen sprake van besluitvorming over of enige formele bekendmaking van het nationale herstelplan.

∇ Omdat besluitvorming aan een nieuw kabinet wordt gelaten zal het formeel indienen van een plan **waarschijnlijk** pas tijdens het tweede indieningsmoment van 15 oktober 2021 tot 30 april 2022 plaatsvinden. Bij de Commissie is geverifieerd dat dit mogelijk is.

∇ Indien de Europese Commissie eerder informeel heeft ingestemd met het bestaande pakket aan hervormingen en het (nieuwe) kabinet overeenstemming heeft bereikt over een investeringspakket (al dan niet bestaand uit bestaande en reeds voorgenomen investeringen), zou het RRF in theorie nog voor 30 april 2021 kunnen worden ingediend. Dit lijkt echter zeer krap gegeven de verkiezingen op 17 maart 2021.

∇ De Commissie moet 70% van de gelden committeren aan een lidstaat voor december 2022 (tweede indieningsmoment). De overige 30% moet voor eind 2023 volgen (dit kan nog wijzigen in de finale verordening, het EP zit op een soepeler lijn). Dit betreft een juridische committering die volgt na goedkeuring van het nationale RRF. Voor het tweede indieningsmoment zien wij daar geen risico omdat de indiening ruim voor december 2022 afgerond kan worden.

Groeten,

10.2.e

Van: 10.2.e 10.2.e 10.2.e (BOA/Advies) <10.2.e@minfin.nl>

Verzonden: donderdag 12 november 2020 15:18

Aan: 10.2.e 10.2.e (10.2.e) (AFEP) <10.2.e@minfin.nl>

CC: 10.2.e 10.2.e (10.2.e) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (IRF/SC) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e
(10.2.e) (AL DGRB) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e (IRF) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e
(10.2.e) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e (IRF/OLE)
<10.2.e@minfin.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling procedurele voorbespreking (R)MR vrijdag 13/11

Dank 10.2.e; ik neem het op in de geannoteerde agenda.

Groet

Van: 10.2.e 10.2.e (AFEP) <10.2.e@minfin.nl>

Verzonden: donderdag 12 november 2020 15:13

Aan: 10.2.e 10.2.e (BOA/Advies) <10.2.e@minfin.nl>

CC: 10.2.e 10.2.e (10.2.e) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (IRF/SC) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e
(10.2.e) (AL DGRB) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e (IRF) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e
(10.2.e) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e (IRF/OLE)
<10.2.e@minfin.nl>

Onderwerp: RE: Terugkoppeling procedurele voorbespreking (R)MR vrijdag 13/11

Ha 10.2.e,

-

Wij geven onderstaande graag mee m.b.t. agendapunt 15b van de MR. Laat weten als het nog vragen oproept.

-

15b Conclusies REA

BZK en IenW maken mogelijk opmerkingen t.a.v. de conclusies van de REA over RRF en investeringen.

• Wij begrijpen van IenW dat hun minister in de REA heeft opgemerkt dat IenW geen reeds gedekte IenW-maatregelen in het concept-RRP wil hebben. Daarna zou zijn toegezegd dat als departementen het niet willen, hun reeds gedekte maatregelen niet in het RRP worden opgenomen. Deze toezegging komt echter niet terug in de REA-conclusies en daar wil MIenW een opmerking over maken, mogelijk gesteund door MBZK.

• Deze toezegging is onwenselijk.

1057535

00012

• Spoor 1 van het RRP brengt bestaande investeringen in beeld, Spoor 2 brengt nieuwe investeringen in beeld. Het is aan een volgend kabinet in hoeverre het het Nederlandse RRP vult met bestaande of nieuwe maatregelen. Met bestaande maatregelen kan geld worden vrijgespeeld, dat vervolgens naar eigen inzicht kan worden ingezet. Het is dus zaak Spoor 1 zo volledig mogelijk uit te werken.

• Voor individuele departementen is Spoor 1 echter niet aantrekkelijk. Het levert immers wel een (mogelijke) extra rapportagelast op, maar leidt niet tot extra middelen voor de eigen begroting. Het is dus niet wenselijk departementen zelf te laten beslissen of ze projecten opgenomen willen hebben in Spoor 1, het risico is dat er niets overblijft.

• De lijn moet zijn dat we nu alle bestaande investeringen inventariseren die voldoen aan de RRF-criteria. Het is vervolgens aan een volgend kabinet om integraal af te wegen of ze het RRP wil vullen met bestaande maatregelen (inclusief additionele rapportageverplichtingen voor individuele departementen) of met nieuwe investeringen (waarbij overigens ook gerapporteerd zal moeten worden).

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e (BOA/Advies) <10.2.e@minfin.nl>

Verzonden: donderdag 12 november 2020 13:04

Aan: 10.2.e (10.2.e) <10.2.e@minfin.nl>

Onderwerp: FW: Terugkoppeling procedurele voorbespreking (R)MR vrijdag 13/11

Ha 10.2.e,

Zie aub onderstaande: IenW en BZK zijn het niet helemaal eens met de REA conclusies tav RRF en investeringen. Weet niet wat ze gaan inbrengen; ik zal het meenemen in de annotatie voor de minister wel. Volgens mij hoeft er niet noodzakelijk iets aanvullends te komen, minister is goed op de hoogte van de discussie, en ons standpunt – gedeeld door EZK en MP – is ook aangenomen.

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e (10.2.e) (BOA/Advies)

Verzonden: donderdag 12 november 2020 12:43

Aan: BDG Belastingdienst <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e HDFEZ/BC)
<10.2.e@minfin.nl>; Belastingplan <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (BOA/Advies)
<10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (BOA/Advies) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e
(DJZ/MT) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (DB/MGT) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e
(HDFEZ/BZ) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (BOA/Advies) <10.2.e@minfin.nl>; DGBel parlementaire
ondersteuning <10.2.e@minfin.nl>; dg-secretariaat Belastingdienst
<10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (BZ) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e
(BOA/Advies) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (SG) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e
(BOA/Advies) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (AFP/BELEID) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e
(pSG) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (10.2.e) (BOA/Advies) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (10.2.e)
(BFB) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (BOA/Advies) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (10.2.e)
(IRF) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (BOA/BO&P) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e
(BOA/BO&P) <10.2.e@minfin.nl>; 10.2.e (AL DGRB) <10.2.e@minfin.nl>;

buiten verzoek

buiten verzoek

de volgende pagina valt buiten het verzoek

buiten verzoek

0.2.e 10.2.e

10.2.e

Ministerie van Financiën

Directie Bestuursondersteuning en Advies

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postbus 20201 | 2500 EE | Den Haag

M

10.2.e

buiten verzoek [infin.nl](https://www.infin.nl)

TER ADVISERING
Aan
de thesaurier-generaal

Directie Buitenlandse
Financiële
Betrekkingen

Inlichtingen
10.2.e 10.2.e

T 10.2.e
F 10.2.e
10.2.e@minfin.nl
www.minfin.nl

Datum
18 november 2020

Notitienummer
2020-0000227947

Auteur
10.2.e 10.2.e
10.2.e 10.2.e
10.2.e 10.2.e 10.2.e
10.2.e
10.2.e (AFEP)
10.2.e 10.2.e (AFEP)

Van

Kopie aan

notitie

HCEU 19 november 2020

Aanleiding

Op donderdag 19 november vindt van 11:00 tot 12:00 uur een digitale bijeenkomst plaats van de HCEU, ter voorbereiding op de REA van dinsdag 24 november. Vanuit Financiën neemt het hoofd BFB/EU deel aan de HCEU.

Agenda

1. buiten verzoek
2. buiten verzoek
3. Herstelplan RRF
4. buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek 10.2.e

buiten verzoek

Herstelplan RRF

Advies

- De *one-pager* is opgesteld door EZK en FIN en geeft een extra toelichting op het nationale RRP-proces. Uitgangspunt is dat de *one-pager* ongewijzigd wordt doorgeleid naar REA en MR. Met EZK is afgesteld dat zij een toelichting zullen geven. Vanuit EZK neemt 10.2.e deel.
- De *one-pager* is een uitwerking van de afspraken die in de REA en MR van afgelopen week zijn gemaakt.
- De *one-pager* roept mogelijk (opnieuw) discussie op. Een aantal departementen kan zich mogelijk niet vinden in de lijn zoals opgesteld in de *one-pager*.
- In het Directeurenoverleg van 18/11 zijn drie dingen ingebracht die niet stroken met bespreking in de MR van 13 november jl. Deze drie punten moeten politiek afgeconcludeerd worden.
 1. Verschillende bewindspersonen willen dat het huidige kabinet een RRP indient.
 2. Verschillende departementen willen dat sporen 1 en 2 worden samengevoegd.
 3. Verschillende departementen (IenW, BZK, LNV, beleidskant EZK) willen kunnen vetoën op de inventarisatielijst van Spoor 1.
- Verantwoordingslast: verschillende departementen (o.a. IenW, BZK en DEF) hebben zowel ambtelijk als politiek hun zorgen geuit dat mogelijke financiering via het RRF tot additionele administratieve lasten gaat leiden. Zij willen dat departementen hun reeds gedekte maatregelen zonder voorwaarden van het (concept) RRF kunnen halen en daarvoor in de plaats extra maatregelen indienen voor nieuw geld. U kunt aangeven dat:
 1. Additionele administratieve lasten beperkt zullen zijn aangezien lidstaten zelf verantwoordelijk zijn voor de implementatie van het RRF. Lidstaten worden geacht interne controlesystemen te hebben en

- mogen daartoe gebruik maken van de reguliere nationale begrotingssystematiek. Uitbetaling vindt plaats op basis van behaalde doelen en mijlpalen, niet op basis van een bewijs van gemaakte kosten. Bij het RRP wordt vooraf streng getoetst of hervormingen passen bij investeringen. Na goedkeuring vervalt deze specifieke last.
2. Indien voor Spoor 1 het formuleren van mijlpalen en doelen (noodzakelijk om aan de RRF-criteria te voldoen) problematisch wordt geacht, betreffende departementen dit onderbouwd kunnen melden. Uiteindelijk is het aan een volgend kabinet om, bij integrale weging, te bepalen welke projecten worden opgenomen in het nationale RRP.
- Timing en besluitvorming: departementen kunnen aangeven het niet eens te zijn met gekozen lijn. Zij willen dat het huidige kabinet een RRP indient op basis van nieuwe investeringsprojecten. U kunt aangeven dat:
 1. In de REA en MR geen discussie is geweest over het ingang zetten van twee afzonderlijke sporen. Ook niet over dat Spoor 1 zo snel mogelijk bij de Commissie getoetst wordt.
 2. In de REA en MR is besproken dat met het oog op de verkiezingen het volgende kabinet zal beslissen over het uiteindelijke pakket aan hervormingen en projecten. Daarbij hoort ook de besluitvorming over bestaand versus nieuw.
 3. Het volgende kabinet kan kiezen tussen twee opties. Ten eerste, indienen van het pakket bestaande investeringen en hervormingen (na goedkeuring door de Commissie). De middelen die daarmee beschikbaar komen zijn vervolgens vrij in te zetten voor elke hervorming, uitgave of lastenmaatregel. Ten tweede, indienen van een pakket met nieuwe investeringen (na goedkeuring door de Commissie) en deze voorzien van nieuwe hervormingen die binnen de richtlijnen van de Commissie vallen.
 - Augustus besluitvorming: departementen kunnen aangeven dat investeringsopties uit de *Investeringsagenda Bouw en Leefomgeving* en *Lijst groen herstel* met voorrang behandeld dienen te worden. Deze roep kan o.a. opkomen naar aanleiding van de afspraak bij de Miljoenennota dat naar de *Investeringsagenda bouw en leefomgeving* en de *Lijst groen herstel* gekeken zal worden bij het opstellen van een RRP. U kunt aangeven dat:
 1. Tijdens de Augustusbesluitvorming geen harde toezeggingen zijn gedaan over het opnemen of met voorrang behandelen van investeringen uit de *Investeringsagenda Bouw en Leefomgeving* en *Lijst groen herstel*.
 2. Een inventarisatie van nieuwe investeringen op korte termijn in gang wordt gezet (spoor 2). De inventarisaties die afgelopen zomer (Augustusbesluitvorming) zijn gedaan ten behoeve van de *Investeringsagenda Bouw en Leefomgeving* en *Lijst groen herstel* zullen binnen dit spoor meegenomen worden.
 3. Deze inventarisaties zullen door Financiën en EZK moeten worden getoetst op doelmatigheid en budgettaire effecten en de eisen van de Cie aan een RRP. Ook indien departementen aangeven dat er in augustus al een (soortgelijke) toets heeft plaatsgevonden. De inventarisaties die zijn gedaan deze zomer waren namelijk niet altijd van goede kwaliteit en de RRF stelt aanvullende eisen.
 - De tabel (inventarisatie) roept mogelijk discussie op. Wij adviseren u een discussie over de tabel uit de weg te gaan, en erop te wijzen dat het informele gesprek met de Commissie snel duidelijkheid zal geven over het al dan niet kwalificeren van projecten:
 1. Departementen vinden dat specifieke maatregelen niet in de tabel horen. U kunt aangeven dat maatregelen zijn afgestemd door de IRF met FEZ's van betrokken departementen. Op specifieke onderdelen (m.n. over startdatum) is soms nog onduidelijkheid, maar het gesprek met de Commissie zal hierover snel duidelijkheid scheppen.

2. Departementen zien er geen heil in geld dat zij 'al hebben' in aanmerking te brengen en vrezen verantwoordingslast. Die valt echter mee. En over deze uitgaven is al eerder besloten. Toetsen bij de Commissie geeft waardevolle input voor het uiteindelijk door een volgend kabinet in te dienen RRP.

Kern

- In de MR van 13 november jl. is gesproken over de *two-pager* die betrekking heeft op nationale inzet van de Recovery and Resilience Facility (RRF). Afgesproken is dat e.e.a. nogmaals terugkomt in de onderraden. MEZK heeft toegezegd het proces rondom de RRF nogmaals uiteen te zetten en toe te lichten middels een *one-pager*. Er wordt o.a. stilgestaan bij de verantwoordingslast.
- In de HCEU ligt voor een door EZK en FIN opgestelde *one-pager* met daarin een extra toelichting op het nationale proces en (in de bijlage) een inventarisatie van bestaande en reeds voorgenomen hervormingen en investeringen (vanaf 1 februari 2020) ten behoeve van het opstellen van een concept RRP. Over de inhoud van deze inventarisatie heeft geen discussie plaatsgevonden tijdens de afgelopen REA en MR. Wel over de verantwoordingslast van reeds gedekte maatregelen.
- Er zijn geen discussie- en beslispunten geformuleerd.

Spreeklijn (indien gewenst)

- Het volgende kabinet kan kiezen tussen twee opties.
 1. Indienen van een pakket met bestaande investeringen en hervormingen (na goedkeuring door de Commissie). De middelen die daarmee beschikbaar komen zijn vervolgens vrij in te zetten voor elke hervorming, uitgave of lastenmaatregel.
 2. Indienen van een pakket met nieuwe investeringen (na goedkeuring door de Commissie) en deze voorzien van nieuwe hervormingen die binnen de richtlijnen van de Commissie vallen.
- Spoor 1 van het RRP brengt de bestaande investeringen in beeld, Spoor 2 brengt nieuwe investeringen in beeld.
- De lijn moet zijn dat wij nu alle bestaande investeringen inventariseren die voldoen aan de RRF-criteria. Deze inventarisatie gaan wij zo snel mogelijk toetsen bij de Commissie. Het is vervolgens aan een volgend kabinet om integraal af te wegen of zij het RRP wil vullen met bestaande maatregelen (inclusief additionele rapportageverplichtingen voor individuele departementen) of met nieuwe investeringen (waarbij overigens ook gerapporteerd zal moeten worden).
- Met bestaande maatregelen kan geld worden vrijgespeeld, dat vervolgens naar eigen inzicht kan worden ingezet.

Toelichting

Algemeen

- Verschillende departementen hebben tijdens de REA en MR van afgelopen week aangegeven geen reeds gedekte maatregelen in het (concept) RRP te willen hebben vanwege mogelijke extra rapportagelast. Volgens MBZK en MIenW zou dit door MFIN zijn toegezegd in de REA. Dit is echter niet terug te vinden in de REA-conclusies. MFIN heeft in reactie daarop in de MR van 13 nov jl. aangegeven dat dat standpunt onwenselijk is en er geen toezegging is gedaan. Het is dus niet wenselijk departementen zelf te laten beslissen of ze projecten opgenomen willen hebben in Spoor 1, aangezien het risico bestaat dat er dan niets overblijft.
- Spoor 1 van het RRP brengt bestaande investeringen in beeld, Spoor 2 brengt nieuwe investeringen in beeld. Het is aan een volgend kabinet in hoeverre het het Nederlandse RRP vult met bestaande of nieuwe maatregelen. Met bestaande maatregelen kan geld worden vrijgespeeld, dat vervolgens naar eigen inzicht kan worden ingezet. Het is dus zaak Spoor 1 zo volledig mogelijk uit te werken.

- De lijn moet zijn dat wij nu alle bestaande investeringen inventariseren die voldoen aan de RRF-criteria. Deze inventarisatie willen wij zo snel mogelijk toetsen bij de Commissie. Het is vervolgens aan een volgend kabinet om integraal af te wegen of zij het RRP wil vullen met bestaande maatregelen (inclusief additionele rapportageverplichtingen voor individuele departementen) of met nieuwe investeringen (waarbij overigens ook gerapporteerd zal moeten worden).

Inventarisatie Spoor 1

- De tabel met hervormingen en investeringen waartoe sinds februari 2020 is besloten in de bijlage (Spoor 1) is door IRF afgestemd met de FEZ's van de betrokken departementen. Ook is de tabel, als onderdeel van de two-pager, afgestemd met EZK.
- De tabel moet worden gezien als instrument om het informele gesprek met de Commissie aan te gaan. EZK gaat parallel aan de slag met een inventarisatie van nieuwe projecten die kwalificeren voor het RRP.
- Omdat de eisen en voorwaarden aan het RRP nog niet definitief zijn vastgesteld en soms multi-interpretabel zijn, is nog niet van alle individueel opgenomen maatregelen volledig zeker of ze onder het RRP geschaard kunnen worden. Dat heeft geen gevolgen voor de totale omvang van het RRP of het klimaatpercentage: zelfs als projecten waarover enige onduidelijkheid bestaat niet worden meegeteld, worden de benodigde totalen behaald.
- Bij digitalisering is er meer onzekerheid: die bevatten nu maatregelen waarover al voor 2020 politiek is gesproken. EZK berust zich op het standpunt dat over een aantal digitale investeringen al politieke besluitvorming heeft plaatsgevonden voor 1 februari 2020. Dit hebben wij laten uitzoeken door de IRF en de FEZ's van betreffende departementen. Daaruit blijkt dat de zogenoemde investeringsbeslissing bij deze investeringen pas na februari 2020 is genomen. Dit heeft te maken met de lange looptijd van projecten en aanbestedingen en het moment waarop een bestedingsplan formeel wordt goedgekeurd door de directeur van de IRF. Informele toetsing bij de Commissie zal hier meer duidelijkheid moeten scheppen.
- In de tabel is bovendien nog geen rekening gehouden met plannen die t.b.v. het Groeifonds worden ingediend en op digitalisering gericht zijn.

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Buitenlandse

Financiële

Betrekkingen

Inlichtingen

10.2.e 10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e

10.2.e@minfin.nl

www.minfin.nl

Direct contact

10.2.e 10.2.e

M 10.2.e

Datum

23 november 2020

Notitienummer

2020-0000230092

Auteur

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e (AFEP)

10.2.e 10.2.e (AFEP)

Van

Kopie aan

notitie

REA 24 november 2020

Aanleiding

Op dinsdag 24 november vindt van 10:15 tot 11:00 een vergadering van de REA plaats in de Rolzaal van het ministerie van Algemene Zaken. De staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane zal de minister vervangen en wordt vergezeld door 10.2.e 10.2.e

Agenda

1. buiten verzoek
2. Herstelplan RRF
3. buiten verzoek

buiten verzoek

10.2.e

buiten verzoek

buiten verzoek

Herstelplan RRF

Advies

- U kunt instemmen met alle beslispunten.

Kern

- In de MR van 13 november jl. is gesproken over de *two-pager* die betrekking heeft op nationale inzet van de *Recovery and Resilience Facility* (RRF). Afgesproken is dat e.e.a. nogmaals terugkomt in de onderraden.
- In de REA ligt de door EZK en FIN opgestelde *one-pager* voor met daarin een extra toelichting op het nationale proces en (in de bijlage) de inventarisatie van *bestaande* en reeds voorgenomen hervormingen en investeringen ten behoeve van het opstellen van een concept RRP.
- De kern van het proces bestaat uit twee bouwstenen:
 1. Bouwsteen 1 is het in beeld brengen van hervormingen en investeringen waarover reeds een besluit is genomen (maar na 1 feb 2020). Deze inventarisatie is vrijwel rond. Deze input wordt gebruikt voor een eerste informeel gesprek met de Commissie ter toetsing.
 2. Bouwsteen 2 behelst de inventarisatie van *nieuwe* investeringen die kwalificeren voor het RRP. EZK start dit traject, in samenwerking met FIN, na goedkeuring van het proces door de MR.
- In het opstellen van het RRP kan een volgende kabinet ambtelijke inventarisaties van mogelijke hervormingen t.b.v. de formatie en de feedback van de Commissie op bouwstenen 1 en 2 benutten.
- In de vorige REA en MR hebben departementen bezwaar geuit tegen het opnemen van investeringen vanuit 'hun' begroting in de inventarisatie van bouwsteen 1. De discussie spitste zich toe op de verantwoordingslast bij het eventueel opnemen van deze investeringen in een RRP.
- De minister heeft in reactie daarop in de MR van 13 nov aangegeven dat dat standpunt onwenselijk is en aangegeven over eventuele problemen met het definiëren van mijlpalen in gesprek te willen gaan met vakministers.
- **Het is niet wenselijk departementen zelf te laten beslissen of ze bestaande projecten opgenomen willen hebben in bouwsteen 1, aangezien het risico bestaat dat er dan niets overblijft. Een volgend kabinet moet een reële keuze hebben in hoeverre het RRP te vullen met bestaande of nieuwe maatregelen.** Bestaande maatregelen dienen te worden overwogen, omdat hiermee zou worden vrijgespeeld, dat vervolgens naar eigen inzicht kan worden ingezet (voor schuldreductie of nieuwe projecten).
- **U kunt aangeven dat een eventuele verantwoordingslast pas ontstaat bij een besluit van een nieuw kabinet over de invulling van een RRP.** Eventuele zorgen over de verantwoordingslast kan het volgende kabinet ook meewegen bij het opstellen van het RRP. Overigens is de verantwoordingslast beperkt en minder dan bijvoorbeeld bij de structuurfondsen, doordat uitbetaling plaatsvindt op basis van behaalde doelen en mijlpalen, niet op basis van een bewijs van gemaakte kosten.
- **De inventarisatie van bouwsteen 1 willen wij zo snel mogelijk toetsen bij de Commissie.** Dat zal ook waardevolle inzichten opleveren voor de inventarisatie van nieuwe investeringen en eventueel te treffen aanvullende hervormingen.
- In de ambtelijke voorportalen is daarnaast de wens van bewindspersonen geuit om nog snel vóór de verkiezingen tot nieuwe investeringen te besluiten. Daarmee wordt het eerste beslispunt in twijfel getrokken. **Dit is geheel in tegenspraak met de eerdere REA en MR. U kunt benadrukken dat het niet mogelijk is om meerdere deelplannen in te leveren bij de Commissie en dat een RRP een coherent geheel van hervormingen en investeringen moet vormen.** Het volgende kabinet moet daarom over een volledig RRP besluiten.
- Departementen hebben daarnaast aangegeven zich zorgen te maken dat het opnemen van projecten in bouwsteen 1 budgettaire risico's met zich meebrengt voor hun departement. Voor bestaande projecten geldt dat middelen uit Brussel die hieraan gerelateerd zijn in principe in de staatskas

vloeien en dat **departementen niet verantwoordelijk zijn voor het mislopen van mijlpalen. Er is dus geen sprake van budgettaire risico's voor departementen.**

Toelichting

- De *one-pager* is een uitwerking van de afspraken die in de REA en MR van afgelopen week zijn gemaakt en roept nog steeds discussie op, zoals ook naar voren kwam tijdens de HCEU van 19 november j.l. Een aantal departementen (IenW, BZK, OCW, SZW, DEF) kan zich niet vinden in de lijn zoals opgesteld in de *one-pager*. N.a.v. een uitgebreide discussie met departementen in de HCEU zijn de volgende beslispunten opgenomen:
 - *In de MR van 13 november is besloten dat de besluitvorming rondom een Nederlands RRP, en daarmee het pakket aan hervormingen en investeringen in een coherent plan, overgelaten wordt aan een nieuw kabinet. Kunt u dit herbevestigen?*
 - *Ambtelijk voorwerk is nodig om de formatietafel goed te bedienen en het maximale te halen uit de RRF. Gaat u akkoord met het volgende proces om tot de bouwstenen voor de formatie te komen voor een Nederlands RRP?*
 1. *Het direct informeel toetsen bij de Commissie of de maatregelen in bijlage 1 kwalificeren voor het RRP (eerste bouwsteen).*
NB Opname op de lijst betekent niet noodzakelijkerwijs dat een project onderdeel wordt van het uiteindelijke plan. Het volgende kabinet zal hierover een integraal besluit nemen in de ministerraad.
 2. *Het inventariseren van additionele, doelmatige investeringen die aansluiten bij de RRF-criteria en deze vervolgens eveneens informeel toetsen bij de Commissie (tweede bouwsteen).*
 3. *Het resultaat van deze twee acties levert twee bouwstenen op die in combinatie met relevante feedback van de Commissie zal worden aangeboden aan de formatie.*
 4. *Binnen dit proces vindt geen actieve inventarisatie van additionele hervormingen plaats, deze worden al geïnventariseerd conform de reguliere ambtelijke inventarisaties richting de formatie.*
- *Ad 1^e beslispunt (besluitvorming aan nieuw kabinet laten):* Enkele departementen zullen aangeven het niet eens te zijn met het over de verkiezingen heen tillen van het herstelplan, bijvoorbeeld omdat volgens hen investeringen juist nu nodig zijn. Wij adviseren u hier niet in mee te gaan. U kunt aangeven dat:
 - In de eerdere REA en MR is besproken dat met het oog op de verkiezingen het volgende kabinet zal beslissen over het uiteindelijke pakket aan hervormingen en projecten. Daarbij hoort ook de besluitvorming over bestaand versus nieuw.
 - Uit de formatie komen mogelijk hervormingen voort die het RRP verder kunnen versterken, wat ook belangrijk is voor onze positie in Europa.
 - Het RRP moet een coherent geheel van hervormingen en investeringen vormen; deelplannen inleveren is geen optie.
 - Nog voor de verkiezingen opnemen van nieuwe investeringen in een RRP leidt mogelijk tot minder doelmatige uitgaven. Tijdens de augustusbesluitvorming verliep een ambtelijke inventarisatie van nieuwe plannen rommelig en waren de mogelijke additionele investeringen vooralsnog van magere kwaliteit (m.n. oude niet-gehonoreerde claims werden opnieuw "opgewarmd").
- *Ad 2^e beslispunt (proces om tot bouwstenen te komen):* Departementen kunnen ook aangeven dat zij per se nieuwe, additionele investeringen via het RRP willen financieren. De lokroep van gratis geld is gehoord. Deze roep kan

o.a. opkomen naar aanleiding van de afspraak bij de Miljoenennota dat de *Investeringsagenda bouw en leefomgeving* en de *Lijst groen herstel* bij planvorming zouden worden betrokken. U kunt aangeven dat:

- De inventarisaties die afgelopen zomer zijn gedaan binnen de inventarisatie door EZK meegenomen zullen worden. Deze inventarisaties zullen door Financiën en EZK moeten worden getoetst op doelmatigheid en budgettaire effecten en de eisen van de Cie aan een RRP. Ook indien departementen aangeven dat er in augustus al een (soortgelijke) toets heeft plaatsgevonden. De inventarisaties die zijn gedaan deze zomer waren namelijk niet altijd van goede kwaliteit en de RRF stelt aanvullende eisen.
- Tijdens de Augustusbesluitvorming geen harde toezeggingen zijn gedaan over het opnemen of met voorrang behandelen van investeringen uit de *Investeringsagenda Bouw en Leefomgeving* en *Lijst groen herstel*.
- Het indienen van het pakket bestaande investeringen en hervormingen dient te worden overwogen, aangezien dit ervoor zorgt dat er (na goedkeuring door de Commissie) middelen beschikbaar komen voor de staatsschuld. Het is aan het nieuwe kabinet om hier een integrale afweging over te maken.
- Van belang is dat het volgende kabinet een goede, integrale afweging kan maken tussen verschillende beleidsdoelen, zoals extra (incidentele) uitgaven aan specifieke projecten (bij RRP o.b.v. nieuwe investeringsprojecten) of juist het vrijspelen van vrij te besteden middelen voor bijvoorbeeld schuldafbouw of incidentele uitgaven buiten de scope van het RRF (bij RRP o.b.v. bestaande plannen).
- Om een goede integrale afweging mogelijk te maken moet er wel een inventarisatie worden gemaakt van zowel bestaande, reeds voorgenomen investeringen als van nieuwe, additionele plannen. Dit zijn de twee bouwstenen die in gang worden gezet. Hierbij is er dus nadrukkelijk ruimte om nieuwe investeringsprojecten in beeld te brengen.
- Departementen kunnen aangeven dat zij beide sporen gezamenlijk willen toetsen bij de Commissie. Wij adviseren u hier niet in mee te gaan. U kunt aangeven dat:
 - In de REA en MR geen discussie is geweest over het ingang zetten van twee afzonderlijke inventarisaties. Ook niet over dat bouwsteen/spoor 1 zo snel mogelijk bij de commissie getoetst wordt.
 - Bouwsteen 1 is bovendien vrijwel gereed om te toetsen. Wachten op bouwsteen 2 levert niets op.
- Verantwoordingslast en budgettaire risico's: verschillende departementen (o.a. IenW, BZK en DEF) hebben hun zorgen geuit dat mogelijke financiering via het RRF tot additionele administratieve lasten gaat leiden en budgettaire risico's met zich meebrengt als mijlpalen niet gehaald worden. Zij willen dat departementen hun reeds gedekte maatregelen zonder voorwaarden van het (concept) RRP kunnen halen. U kunt aangeven dat:
 1. Additionele administratieve lasten beperkt zullen zijn aangezien lidstaten zelf verantwoordelijk zijn voor de implementatie van het RRP. Lidstaten worden geacht interne controlesystemen te hebben en mogen daartoe gebruik maken van de reguliere nationale begrotingssystematiek. Lidstaten moeten vooraf een inschatting van kosten maken, en mijlpalen (kwalitatief) en doelen (kwantitatief) stellen. Uitbetaling vindt plaats op basis van behaalde doelen en mijlpalen, niet op basis van een bewijs van gemaakte kosten. Bij het RRP wordt vooraf getoetst of hervormingen passen bij investeringen. Na goedkeuring vervalt deze specifieke last.
 2. Indien voor bouwsteen 1 het formuleren van mijlpalen en doelen (noodzakelijk om aan de RRF-criteria te voldoen) problematisch wordt geacht, dan kunnen betreffende departementen dit onderbouwd

melden. Uiteindelijk is het aan een volgend kabinet om, bij integrale weging, te bepalen welke projecten worden opgenomen in het nationale RRP.

3. Voor bestaande projecten geldt dat middelen uit Brussel die hieraan gerelateerd zijn in principe in de staatskas vloeien en dat departementen niet verantwoordelijk zijn voor het mislopen van mijlpalen; er is geen sprake van budgettaire risico's voor departementen.

NB: in het document staat dat met elementen uit de eerste bouwsteen 'middelen beschikbaar komen die vervolgens vrij zijn in te zetten voor elke hervorming, uitgave of lastenmaatregel.' Bedoeld wordt hier dat middelen beschikbaar komen voor de staatsschuld en het is aan het nieuwe kabinet om hier een integrale afweging over te maken.

4. Voor nieuwe projecten gelden de begrotingsregels van het volgende kabinet. Gezien de complexiteit moet hier nog de nodige analyse op gebeuren; we werken een advies uit parallel aan de inventarisatie van projecten. Doel is een systematiek die de integrale afweging bevordert, zorgt voor de juiste prikkels bij vormgeving en uitvoering van het beleid en niet tot onredelijke risico's leidt voor de reguliere departementale begrotingen.
- De tabel (inventarisatie) roept mogelijk discussie op. Wij adviseren u een discussie over de tabel uit de weg te gaan, en erop te wijzen dat het informele gesprek met de Commissie snel duidelijkheid zal geven over het al dan niet kwalificeren van projecten. Daarnaast is de inhoud van de tabel afgestemd met de FEZen van betreffende departementen.

TER ADVISERING: MR 27 NOVEMBER 2020

buiten verzoek

Aan

de minister

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Inlichtingen

dhr. 10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e

10.2.e@minfin.nl
www.minfin.nl

Direct contact

10.2.e

M 10.2.e

Datum

25 november 2020

Notitienummer

2020-0000231828

Auteur

dhr. 10.2.e

Van

Kopie aan

notitie

One-pager Nationale inzet RRF

Aanleiding

- In de MR van 13 november jl. is gesproken over de *two-pager* die betrekking heeft op nationale inzet van de Recovery and Resilience Facility (RRF). Afgesproken is dat e.e.a. nogmaals terugkomt in de HCEU en REA.
- In de ministerraad van 27 november ligt de door EZK en FIN opgestelde *one-pager* voor met daarin een extra toelichting op het nationale proces en (in de bijlage) de inventarisatie van bestaande en reeds voorgenomen hervormingen en investeringen.

Advies

- U kunt instemmen met alle besispunten uit de *one-pager* (toelichting).
- Naar aanleiding van de discussie in de REA van 24 november jl. komen twee nieuwe punten aan bod. Uw inbreng vindt u in de kern.

Kern

- De kern van het RRF-proces bestaat uit twee bouwstenen:
 - Bouwsteen 1 is het in beeld brengen van hervormingen en investeringen waarover reeds een besluit is genomen (maar na 1 feb 2020). Deze inventarisatie is vrijwel rond. Deze input wordt gebruikt voor een eerste informeel gesprek met de Commissie ter toetsing.
 - Bouwsteen 2 behelst de inventarisatie van *nieuwe* investeringen die kwalificeren voor het Nederlandse Recovery and Resilience Plan (RRP). EZK start dit traject, in samenwerking met FIN, na goedkeuring van het proces door de MR.
 - In een eerdere MR en REA is besproken dat de invulling van een definitief RRP aan een volgend kabinet is. Naar aanleiding van de discussie in de REA van 24 november jl. zijn er twee kwesties die zullen terugkeren in de MR: de timing van projecten en een oproep aan een volgend kabinet om de RRF-middelen in te zetten voor investeringen en niet voor de staatsschuld.
- De timing van projecten en kwalificatie voor het RRP;
 - Alleen projecten die zijn 'gestart' na 1 februari 2020 kwalificeren voor een RRP. **Wat gestart precies betekent, is vooralsnog onduidelijk.** Het kan gaan om het moment van communicatie aan parlement, het opnemen in begroting of het moment dat de financiële verplichting daadwerkelijk wordt aangegaan in bijvoorbeeld de aanbesteding.
 - Alleen (informele) toetsing bij de Commissie helpt ons om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over het kwalificeren van projecten.**

- Departementen willen echter op basis van de ingangsdatum projecten uit bouwsteen 1 halen. Zo wil IenW *European Rail Traffic Management System (ERTMS)* niet opnemen in bouwsteen 1 omdat volgens IenW zowel politieke als financiële commitment (dekking in de begroting) plaatsgevonden heeft vóór februari 2020.
 - Wij verwachten dat *ERTMS* voor het RRP kan kwalificeren. Aangezien de aanbestedingen nog lopen ligt de concrete investeringsbeslissing wellicht na februari 2020. Daarnaast noemt de Commissie *ERTMS* expliciet in de *guidance* als voorbeeld van een investering die kwalificeert voor het RRP. *ERTMS* is een belangrijk project voor de Commissie.
2. In de REA is aangegeven dat het kabinet nu een signaal wil afgeven dat geld niet naar aflossing staatsschuld gaat;
- Het aandragen van investeringen bij de Commissie waarvoor al middelen zijn gereserveerd ligt bij verschillende departementen gevoelig. Reden is de vrees dat de hiermee uit het RRF verkregen middelen terugvloeien naar de staatsschuld. Zij vinden dat de vrijgekomen middelen besteed moeten worden aan nieuwe investeringen die de economie ten goede komen en willen dat het huidige kabinet zich hierover uitspreekt richting de formateurs.
 - De MP en MEZK willen wel graag een signaal afgeven, langs deze lijn: de keuze over het RRP is aan een volgend kabinet; dit kabinet spreekt aan de formateur de wens uit dat de RRF gelden in de eerste plaats worden ingezet voor investeringen, vóór aflossing van de staatsschuld.
 - U kunt aangeven dat het oormerken van geldstromen tegen onze begrotingsprincipes is. Dit leidt tot geld op zoek naar beleid. De herkomst van middelen mag geen rol spelen in de afweging of iets een goed project is.
 - **Wij adviseren u daarom om niet mee te gaan in het afgeven van een signaal aan de informateur.**
 - Het afgeven van een signaal aan de formateurs zoals departementen willen, is overigens zonder directe consequenties, zolang een volgend kabinet beslist over het Nederlandse RRP.

Naast deze twee nieuwe punten in de REA kunnen eerdere bezwaren in de MR ook weer ter tafel komen:

3. Departementen willen bestaande maatregelen niet laten toetsen bij de Commissie, zij willen veto op het opnemen van maatregelen in bouwsteen 1;
- U kunt erop wijzen dat het informele gesprek met de Commissie juist nodig is om snel duidelijkheid te krijgen over het al dan niet kwalificeren van projecten. **De toetsing door de Commissie is noodzakelijk om een volgend kabinet een gefundeerde keuze te kunnen laten maken.**
 - Om die reden is ervoor gekozen een brede set aan bestaande hervormingen en investeringen te toetsen bij de Commissie. Een brede set vergroot de kans dat er voldoende tussen zit voor de Commissie en dat daarmee een breed en goed RRP ingediend kan worden.
 - Wij vermoeden een achterliggende wens bij departementen om door te schrappen in bestaand een situatie te creëren waarin er geen bestaande investeringen resterend. **Door nu te schrappen in bouwsteen 1 zou dit kabinet kiezen in plaats van een volgend kabinet. Daarmee verkleint dit kabinet de vrije bestedingsruimte van een volgend kabinet**
 - Bij het besluit welke projecten uiteindelijk worden opgenomen in een RRP wordt meegewogen of bestaande projecten binnen een bepaalde tijd gerealiseerd kunnen worden (dat kan een gerechtvaardigde zorg zijn bij *ERTMS*, een project dat keer op keer vertraging lijkt op te lopen).

- Nederland heeft geen baat bij projecten in het definitieve RRP die niet slagen, want dan is er mogelijk geen geld. In dit besluit door een volgend kabinet kan de stem van het departement sterk doorwegen, zij hebben immers het beste zicht op welke projecten mogelijk niet op tijd klaar zijn.
 - De inhoud van de tabel is afgestemd met de FEZ's van betreffende departementen.
 - Projecten moeten eerst voorgefinancierd worden voordat er geld uit Brussel komt. Nieuwe projecten brengen budgettaire risico's met zich mee. Er is dus baat bij het opvoeren van bestaande projecten.
4. Verantwoordingslast; departementen willen hun reeds gedekte maatregelen zonder voorwaarden van de inventarisatie kunnen halen;
- Op dit moment vindt er alleen een inventarisatie plaats. Projecten uit deze inventarisatie zullen zo spoedig mogelijk informeel worden getoetst bij de Commissie. **Dit kabinet maakt geen keuze over de inhoud van een RRP.**
 - Uitbetaling vindt plaats op basis van behaalde doelen en mijlpalen, niet op basis van een bewijs van gemaakte kosten. Lidstaten worden geacht interne controlesystemen te hebben en mogen daartoe gebruik maken van de reguliere nationale begrotingssystematiek. Bij het RRP wordt vooraf getoetst of hervormingen passen bij investeringen. **Een verantwoordingslast ontstaat pas na een keuze door een volgend kabinet.**
 - Indien voor bouwsteen 1 het formuleren van mijlpalen en doelen (noodzakelijk om aan de RRF-criteria te voldoen) problematisch wordt geacht, betreffende departementen dit onderbouwd kunnen melden. Uiteindelijk is het aan een volgend kabinet om, bij integrale weging, te bepalen welke projecten worden opgenomen in het nationale RRP.
5. Roep om nieuwe additionele investeringen naar aanleiding van Augustusbesluitvorming met afspraak over RRF. U kunt aangeven dat:
- Deze investeringen kunnen, indien zij kwalificeren, opgenomen worden in de inventarisatie van nieuwe projecten door EZK (bouwsteen 2).
 - Tijdens de Augustusbesluitvorming zijn geen harde toezeggingen zijn gedaan over het opnemen of met voorrang behandelen van investeringen uit de *Investeringsagenda Bouw en Leefomgeving* en *Lijst groen herstel*.

Toelichting

- De *one-pager* is een uitwerking van de afspraken die in de REA en MR van afgelopen week zijn gemaakt en roept nog steeds discussie op, zoals ook naar voren kwam tijdens de REA van 24 november jl. Een aantal departementen kan zich niet vinden in de lijn zoals opgesteld in de *one-pager*. N.a.v. een uitgebreide discussie met departementen in de HCEU en REA zijn beslispunten opgenomen in de *one-pager* (bijlage 1).

Ad 1^e beslispunt (besluitvorming aan nieuw kabinet laten)

- Enkele departementen zullen aangeven het niet eens te zijn met het over de verkiezingen heen tillen van het herstelplan. Wij adviseren u hier niet in mee te gaan. U kunt aangeven dat:
 - In de eerdere REA en MR is besproken dat met het oog op de verkiezingen het volgende kabinet zal beslissen over het uiteindelijke pakket aan hervormingen en projecten. Daarbij hoort ook de besluitvorming over bestaand versus nieuw.
 - Uit de formatie komen mogelijk hervormingen voort die het RRP verder kunnen versterken, wat ook belangrijk is voor onze positie in Europa. Het RRP moet namelijk een coherent geheel van hervormingen en investeringen vormen; deelplannen inleveren is geen optie.
 - Nog voor de verkiezingen opnemen van nieuwe investeringen in een RRP leidt mogelijk tot minder doelmatige uitgaven.

Ad 2e beslispunt (proces om tot bouwstenen te komen)

- Departementen kunnen aangeven dat zij per se nieuwe, additionele investeringen via het RRP willen financieren. Deze roep kan o.a. opkomen naar aanleiding van de afspraak bij de Miljoenennota dat de *Investeringsagenda bouw en leefomgeving* en de *Lijst groen herstel* bij planvorming zouden worden betrokken. U kunt aangeven dat:
 - Tijdens de Augustusbesluitvorming geen harde toezeggingen zijn gedaan over het opnemen of met voorrang behandelen van investeringen uit de *Investeringsagenda Bouw en Leefomgeving* en *Lijst groen herstel*.
 - De inventarisaties die afgelopen zomer zijn gedaan binnen de inventarisatie door EZK meegenomen zullen worden. Deze inventarisaties zullen door Financiën en EZK moeten worden getoetst op doelmatigheid en budgettaire effecten en de eisen van de Commissie aan een RRP.
 - Van belang is dat het volgende kabinet een goede, integrale afweging kan maken tussen verschillende beleidsdoelen, zoals extra (incidentele) uitgaven aan specifieke projecten (bij RRP o.b.v. nieuwe investeringsprojecten) of juist het vrijspelen van vrij te besteden middelen voor bijvoorbeeld schuldafbouw of incidentele uitgaven buiten de scope van het RRF (bij RRP o.b.v. bestaande plannen).
- Departementen kunnen aangeven dat zij beide sporen gezamenlijk willen toetsen bij de Commissie. Wij adviseren u hier niet in mee te gaan. U kunt aangeven dat:
 - In de REA en MR geen discussie is geweest over het ingang zetten van twee afzonderlijke inventarisaties. Ook niet over dat bouwsteen/spoor 1 zo snel mogelijk bij de Commissie getoetst wordt.
 - Bouwsteen 1 is bovendien vrijwel gereed om te toetsen. Wachten op bouwsteen 2 levert niets op.
- Verantwoordingslast en budgettaire risico's: verschillende departementen hebben hun zorgen geuit dat mogelijke financiering via het RRF tot additionele administratieve lasten gaat leiden en budgettaire risico's met zich meebrengt als mijlpalen niet gehaald worden. Departementen willen hun reeds gedekte maatregelen zonder voorwaarden van het (concept) RRP kunnen halen. U kunt aangeven dat:
 1. Additionele administratieve lasten beperkt zullen zijn aangezien lidstaten zelf verantwoordelijk zijn voor de implementatie van het RRP. Lidstaten worden geacht interne controlesystemen te hebben en mogen daartoe gebruik maken van de reguliere nationale begrotingssystematiek. Lidstaten moeten vooraf een inschatting van kosten maken, en mijlpalen (kwalitatief) en doelen (kwantitatief) stellen. Uitbetaling vindt plaats op basis van behaalde doelen en mijlpalen, niet op basis van een bewijs van gemaakte kosten. Bij het RRP wordt vooraf getoetst of hervormingen passen bij investeringen. Na goedkeuring vervalt deze specifieke last.
 2. Voor bestaande projecten geldt dat middelen uit Brussel die hieraan gerelateerd zijn in principe in de staatskas vloeien en dat departementen niet verantwoordelijk zijn voor het mislopen van mijlpalen; er is geen sprake van budgettaire risico's voor departementen.

NB: in het document staat dat met elementen uit de eerste bouwsteen 'middelen beschikbaar komen die vervolgens vrij zijn in te zetten voor elke hervorming, uitgave of lastenmaatregel.' Bedoeld wordt hier dat middelen beschikbaar komen voor de staatsschuld en het is aan het nieuwe kabinet om hier een integrale afweging over te maken.
 3. Voor nieuwe projecten gelden de begrotingsregels van het volgende kabinet. Gezien de complexiteit moet hier nog de nodige analyse op gebeuren; we werken een advies uit parallel aan de inventarisatie van projecten. Doel is een systematiek die de integrale afweging bevordert, zorgt voor de juiste prikkels bij vormgeving en uitvoering van het beleid en niet tot onredelijke risico's leidt voor de reguliere departementale begrotingen.

Vorbereiding gesprek Raad van State d.d. 26/11/2020

Op maandag 8 januari spreken jullie om 14.30 uur met 10.2.e 10.2.e 10.2.e en 10.2.e 10.2 10.2.e van de Raad van State. Gespreksonderwerpen zijn:

1. buiten verzoek
2. Recovery and Resilience Fund (RRF).

Hierna volgt voor beide onderwerpen een voorbereiding.

1.

•

•

•

buiten verzoek

•

•

2. **RRF**

- Het herstelplan (RRP) moet effectief bijdragen aan de uitdagingen geïdentificeerd in de landspecifieke aanbevelingen en in lijn zijn met de beleidsprioriteiten van de RRF (o.a. economisch herstel aanjagen, groeipotentieel versterken, digitalisering en klimaat).
- Lidstaten bepalen zelf welke hervormingen en investeringen worden opgenomen in hun herstelplannen. Maatregelen waartoe sinds 1 februari 2020 is besloten komen in aanmerking. Aan klimaat moet ten minste 37% worden besteed, aan digitalisering 20%. Besluitvorming over het nationale RRP wordt aan het volgend kabinet gelaten.
- Voor het Nederlands RRP zijn twee ambtelijke inventarisaties ingezet:
 1. Een inventarisatie van bestaande en reeds voorgenomen investeringen en hervormingen die op basis van de criteria kansrijk zijn om te kwalificeren voor het Nederlands RRP. Fin coördineert deze bouwsteen.
 2. Parallel hieraan worden additionele, doelmatige investeringen die aansluiten bij de RRF-criteria in kaart gebracht. Deze inventarisatie gaat niet gepaard met een brede maatschappelijke uitvraag. EZK coördineert deze bouwsteen.
- Voor bouwsteen 1 hebben we een eerste verkennende gesprek met de Commissie achter de rug – op basis van een grote groslijst. We werken nu aan het nader toelichten van veel maatregelen, om een gesprek te kunnen voeren over welke maatregelen wel/niet kwalificeren en te bezien of we de lijst kunnen indikken. Over bouwsteen 2 is nog geheel niet gesproken met de Commissie.

- Op dit moment is er daarom weinig te zeggen over hoe een uiteindelijk RRP eruit komt te zien en wat de tijdslijnen gaan zijn. We komen er later op terug wat een handig moment is om het RRP nader met CPB/RvS te bespreken.

TER BESLISSING

Aan

de minister

27/11

**Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek**

Inlichtingen

dhr. 10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e

10.2.e@minfin.nl
www.minfin.nl

Direct contact

10.2.e

M 10.2.e

Datum

27 november 2020

Notitienummer

2020-0000233923

Auteur

dhr. 10.2.e

Van

Kopie aan

notitie

Kamerbrief nationale inzet RRF

Aanleiding

- Tijdens de begrotingsbehandeling van EZK op 4 en 5 november jl. heeft MEZK toegezegd begin december met een Kamerbrief te komen over het Nederlandse *Recovery and Resilience Plan (RRP)*.
- Daarnaast zijn er op 2 november 2020 Kamervragen gesteld door het lid Bruins (ChristenUnie) over de *Recovery and Resilience Facility (RRF)* met kenmerk 2020Z20254. De vragen zijn gesteld aan de MP, MEZK en MFIN.
- De Kamerbrief (bijlage 1) en antwoorden op Kamervragen (bijlage 2) zijn gezamenlijk door EZK, AZ en FIN opgesteld.
- U heeft de beantwoording op de Kamervragen (bijlage 2) eerder gezien. Volledigheidshalve sturen wij de antwoorden opnieuw, omdat kleine wijzigingen hebben plaatsgevonden (zie geel gemarkeerde secties).

Beslispunten

- Stemt u in met de Kamerbrief en met verzending door u en MEZK? Indien dit het geval is, zou u de brief dan willen ondertekenen?
- Stemt u in met de beantwoording van de Kamervragen (bijlage 2) en met verzending van de antwoorden op de Kamervragen door MEZK, mede namens de MP en MFIN?

Toelichting

- Het lid Bruins heeft naar aanleiding van het artikel "*Nederlands kabinet vindt eisen Europees coronafonds lastig*" van de NOS Kamervragen aan u, de MP en MEZK gericht.
- Het artikel gaat over het feit dat het Kabinet de eisen van de RRF lastig zou vinden. Om in aanmerking te komen voor geld uit de RRF moeten landen namelijk hervormingen, gekoppeld aan de landspecifieke aanbevelingen, doorvoeren. In het artikel wordt ook beweerd dat Nederlandse ondernemers waarschijnlijk geen gebruik kunnen maken van geld uit de RRF.
- De Kamervragen hebben vooral betrekking op de timing van het indienen van een RRP, de voorwaarden aan een RRP, en de gevolgen voor het Nederlandse bedrijfsleven.
- De Kamerbrief en de antwoorden op de Kamervragen lichten toe dat de besluitvorming over het definitieve herstelplan aan een nieuw kabinet wordt overgelaten en dat een ambtelijke verkenning van bestaande en additionele hervormingen en investeringen in gang wordt gezet. Over dit proces wordt vandaag (vrijdag 27/11) in de MR gesproken.
- De Kamerbrief en beantwoording van de Kamervragen worden pas verzonden na akkoord van de MR op het proces. Hiermee wordt voorkomen dat er ruis ontstaat.

- MEZK en MP zijn akkoord met de beantwoording van de Kamervragen. MEZK is ook akkoord met de Kamerbrief.

Pagina's 3-4 zijn reeds openbaar, zie toelichting.

To: 10.2.e 10.2.e 10.2.e) 10.2.e @minfin.nl; 10.2.e 10.2.e 10.2.e (AL DGRB) 10.2.e @minfin.nl
Cc: 10.2.e 10.2.e 10.2.e) 10.2.e @minfin.nl; 10.2.e 10.2.e 10.2.e @minfin.nl; 10.2.e 10.2.e
(AFEP) 10.2.e @minfin.nl; 10.2.e 10.2.e 10.2.e) (BFB/EU) 10.2.e @minfin.nl; 10.2.e 10.2.e (IRF/OLE) 10.2.e @minfin.nl
From: 10.2.e 10.2.e 10.2.e) (BFB)
Sent: Fri 11/27/2020 12:35:33 PM
Importance: Normal
Subject: RE: Kamervragen en Kamerbrief RRF - Graag akkoord voor 13:00
MAIL_RECEIVED: Fri 11/27/2020 12:35:34 PM

Dank heb je kleine suggestie op de oplegnotitie gestuurd, verder akkoord. Moet er ook niet bijstaan dat Wopke gevraagd wordt te tekenen? (BOA punt: volgens mij ondertekend Wopke met W.B. Hoekstra).

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e 10.2.e 10.2.e) <10.2.e @minfin.nl>

Verzonden: vrijdag 27 november 2020 12:24

Aan: 10.2.e 10.2.e 10.2.e) (BFB) <10.2.e @minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e) (AL DGRB)

<10.2.e @minfin.nl>

CC: 10.2.e 10.2.e 10.2.e) <10.2.e @minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e) 10.2.e @minfin.nl; 10.2.e 10.2.e 10.2.e) AFEP)

<10.2.e @minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e 10.2.e) (BFB/EU) <10.2.e @minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e (IRF/OLE)

<10.2.e @minfin.nl>

Onderwerp: Kamervragen en Kamerbrief RRF - Graag akkoord voor 13:00

Urgentie: Hoog

Beste 10.2.e en 10.2.e,

In de bijlage vinden jullie een korte Kamerbrief over de RRF, beantwoording van Kamervragen (ChristenUnie) en de daarbij behorende oplegnotitie. De deadline is kort, maar wij zouden dit graag nog dit weekend mee willen geven aan de minister.

De Kamerbrief is opgesteld door EZK, AZ en FIN en intern binnen FIN (BFB, IRF, AFEP) afgestemd. Hetzelfde geldt voor de beantwoording van de Kamervragen. 10.2.e en 10.2.e zijn akkoord.

Zouden jullie **voor 13:00 uur** op bijgevoegde stukken akkoord kunnen geven? Excuus voor de krappe deadline en alvast veel dank!

Groeten,

10.2.e

To: [10.2.e] [10.2.e] (BOA/Advies) [10.2.e]@minfin.nl]
From: [10.2.e] [10.2.e] ([10.2.e])
Sent: Fri 11/27/2020 1:43:56 PM
Importance: Normal
Subject: FW: Kamervragen en Kamerbrief RRF - Graag akkoord voor 13:00
MAIL_RECEIVED: Fri 11/27/2020 1:43:58 PM

....
Kan/moet ik deze mail nog in Digidoc slepen?

Van: [10.2.e], [10.2.e] ([10.2.e]) (AL DGRB)

Verzonden: vrijdag 27 november 2020 13:41

Aan: [10.2.e] [10.2.e] ([10.2.e]); [10.2.e], [10.2.e] [10.2.e]) (BFB)

CC: [10.2.e] [0.2.e] [10.2.e]); [10.2.e], [10.2.e] [10.2.e]; [10.2.e], [10.2.e] [10.2.e] (AFEP); [10.2.e], [10.2.e] ([10.2.e]) (BFB/EU); [10.2.e] [10.2.e] ([10.2.e] [10.2.e] (IRF/OLE); [10.2.e] [10.2.e] ([10.2.e]) (IRF); [10.2.e] (BZ/BBL)

Onderwerp: RE: Kamervragen en Kamerbrief RRF - Graag akkoord voor 13:00

Hoi [10.2.e],

Ik heb eea helaas niet kunnen checken bij onze dossierhouder.

Gelet op de haast die er kennelijk is: akkoord met doorzetten naar minister.

Groet [10.2.e]

[10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]

[10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]

[10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e] [10.2.e]

dubbel

[10.2.e] [10.2.e]

[10.2.e]

verslag

IRF-staf

Vergaderdatum

15 maart 2021

Aanwezig

10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e
10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e
10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e

Genodigden

10.2.e 10.2.e (verslag)
10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e

Agendapunten

1.

buiten verzoek

10.2.e

2.

buiten verzoek

 - a.

10.2.e

10.2.e 10.2.e

buiten verzoek

10.2.e
10.2.e
10.2.e

10.2.e

3. Wvttk

- RRF: 10.2.e 10.2.e geeft aan dat hij hoort dat er mensen veel tijd kwijt zijn met de RRF plannen en of dit wel logisch is gezien de inzet van FIN op bestaand beleid. 10.2.e vraagt 10.2.e een update te sturen naar de staf. 10.2.e geeft aan dat we vooral moeten richten op spoor 1 en niet teveel capaciteit aan spoor 2 moeten besteden, ook m.h.o.o. werkdruk.

- 10.2.e geeft aan dat RRF en verzoek opgevuld kunnen worden bij de formatie. 10.2.e vraagt of er een memo kan komen waarin aangegeven wordt met wat er nog te vullen is en dit meerjarig in beeld te brengen. Naast RRF en verzoek ook nog het NGF.

Voorraadagenda

HEDEN
TER BESLISSING
Aan
de minister

**Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek**

Inlichtingen

dhr.

T

F

@minfin.nl
www.minfin.nl

Direct contact

Datum

20 april 2021

Notitienummer

2021-0000077619

Auteur

dhr.

dhr.

Van

Kopie aan

notitie

Inventarisaties tbv RRP richting formatie

Aanleiding

Ambtelijk FIN en EZK hebben, conform afspraken uit de MR van 27/11 (bijgevoegd), bestaande en nieuwe investeringen geïnventariseerd en beoordeeld die opgenomen kunnen worden in een *Recovery and Resilience Plan* (RRP).

Besispunt

- Bent u akkoord met onderstaande lijn?

Kern

- In de MR van 27 november jl. is afgesproken dat besluitvorming over de invulling van het RRP aan een volgend kabinet wordt gelaten.
- Daarbij is besloten dat ter voorbereiding twee ambtelijke inventarisaties worden uitgevoerd van doelmatige projecten die passen binnen de RRF-doelen:
 - FIN inventariseert bestaande en reeds voorgenomen investeringen en hervormingen van na 1 feb 2020 (bouwsteen 1).
 - EZK inventariseert potentiële nieuwe investeringen (bouwsteen 2).
- Voor Nederland is in totaal circa €6 mld. beschikbaar uit de Recovery and Resilience Facility (RRF).
- Departementen accepteren niet dat er nieuwe voorstellen bij de toetsing op doelmatigheid, budgettaire effecten en RRF-criteria, afvallen. Zij dreigen dit politiek op te spelen (SG's en DG's hebben nu druk uitgeoefend). Daarbij komt dat toetsing op dit moment ook enige beperkingen kent; we weten niet precies waar de rode lijnen voor de CIE lopen.
- Voorstel:
Als compromis aan de formatie drie sets maatregelen voor te leggen:
 - Maatregelen uit bouwsteen 1 (bestaand beleid); bestaande kansrijke maatregelen waarover gesprekken met de Commissie hebben plaatsgevonden (ruim voldoende voor de 6 mld).
 - Positief beoordeelde nieuwe maatregelen uit bouwsteen 2 (12 mld). Het gaat om nieuwe investeringsvoorstellen, waarover de Commissie momenteel zijn licht laat schijnen.
 - Negatief beoordeelde nieuwe maatregelen uit bouwsteen 2, zodat de formatie ook over deze plannen beschikt (15 mld). Deze maatregelen zijn en worden niet getoetst bij de Commissie.
- Het onderscheid tussen deze drie sets maatregelen wordt scherp aangegeven in het document dat ter voorbereiding aan de formatie wordt

Tu

verzonden. Hiermee is voor formerende partijen inzichtelijk welke maatregelen kansrijk zijn en welke niet.

- Het toetsingsproces is te vergelijken met de ambtelijke toegangspoort van het Nationaal Groeifonds waarbij het ook lastig bleek op kwaliteit te toetsen en ambtelijk tot compromis moest worden gekomen. De beoordelingsadviescommissie heeft hier terechte kritiek op gehad. Gevaar is dat bij het RRF slechtere projecten worden gekozen in de formatie dan bij het Groeifonds. Onder de nu goedgekeurde projecten bevinden zich projecten die eerder door de Cie van het groeifonds zijn afgekeurd. Ook dit maakt het aantrekkelijk om juist bestaand beleid aan te melden.
- Voor negatief beoordeelde nieuwe investeringsvoorstellen onder set 3 geldt dat wij deze voorlopig niet gaan toetsen bij de Commissie. De Commissie ervaart momenteel piekdrukke door de eindfase waarin de RRP's van andere lidstaten zich in bevinden en heeft zich al beklagd over de lange lijst aan maatregelen die Nederland heeft voorgelegd. Een gesprek hierover met de Commissie zal pas worden geïnitieerd zodra formerende partijen hebben aangegeven welke maatregelen zij willen opnemen in een RRP.

Toelichting

- Over bestaande en reeds voorgenomen maatregelen in bouwsteen 1 heeft overleg met de CIE plaatsgevonden. De lijst omvat circa €12 mld. aan kansrijke voorstellen (de Commissie kan op voorhand geen 100% uitsluitel geven op maatregelniveau). De CIE heeft aangegeven vooral op het vlak van hervormingen op de woningmarkt en arbeidsmarkt nog aanvullende onderdelen te verwachten van Nederland.
- Bestaand en reeds voorgenomen beleid (bouwsteen 1) is volgens FIN aantrekkelijk omdat hiermee €6 mld. aan middelen kunnen worden vrijgespeeld die een nieuw kabinet vervolgens geheel naar eigen inzicht kan besteden. Bijvoorbeeld om aanvullende hervormingen te voorzien van de nodige smeerolie.
- EZK en de IRF hebben nieuwe additionele investeringsvoorstellen voor bouwsteen 2 getoetst op doelmatigheid, budgettaire effecten en naleving van de RRF-vereisten. Daaruit resulteert een lijst van €12 mld. aan positief beoordeelde maatregelen, en een lijst van €15 mld. aan negatief beoordeelde maatregelen. Onder de negatief beoordeelde maatregelen bevinden zich bijvoorbeeld afgekeurde Groeifondsvoorstellen, een IPCEI-project met betrekking tot waterstof en oude, eerder afgewezen beleidsvoorstellen van departementen.
- Nederland kan naar verwachting aanspraak maken op circa €6 miljard aan subsidies uit de RRF. Hoewel Nederland haar RRP waarschijnlijk later indient dan andere lidstaten, loopt Nederland bij latere indiening geen geld mis. Ook na de streefdatum van 30 april 2021 die in de RRF-verordening wordt genoemd, kunnen RRP's worden ingediend en blijven lidstaten aanspraak maken op de allocatie uit de RRF. Indiening moet naar verwachting uiterlijk zomer 2022 plaatsvinden om aanspraak te houden op Nederlandse allocatie.
- Andere lidstaten hebben hun RRP nog niet ingediend. Het is daarom niet mogelijk de lijst met projecten te toetsen aan wat andere lidstaten doen.
- Bij de ambtelijke toetsing was het moeilijk om een (horizontale) lijn te trekken. Een voorbeeld is de verduurzaming van overheidsgebouwen. Bij OCW (onderwijsinstellingen), VWS (zorginstellingen) en BZK (Rijksgebouwen) zijn deze voorstellen afgewezen omdat voor een structureel probleem tijdelijk geld zou moeten worden gebruikt wat de doelmatigheid van de oplossing in onze ogen niet ten goede komt. Bij Defensie (kazernes) is het voorstel wel goedgekeurd, omdat het voorstel in een kleinere overzichtelijkere pilotvorm is gegoten. Ook is onder hoge druk het waterstofvoorstel van EZK van €2,5 mld. voorwaardelijk goedgekeurd, terwijl er nog geen zicht is op hoe dat het "matchmakingsproces" uit gaat zien en welke projecten concreet op de

korte termijn zouden kunnen worden gerealiseerd. Dit leidt tot de conclusie dat ook ten aanzien van de goedgekeurde voorstellen moet worden bezien met de Europese Commissie of deze passen in de RRF-criteria en tijdspaden.

FIN overleg Recovery and Resilience Facility

Datum: Vrijdag 29 april 2021

Tijd: 13:30-14:00 uur

Plaats: Webex

Agenda (toelichting op p. 2)

1. Stand van zaken nationaal (0.2.e)
 - Introductie RRF
 - Uitkomsten nationaal proces
 - Vervolg richting formatie
2. Stand van zaken internationaal (10.2.e)
 - Europese Commissie
 - Plannen ingediend door lidstaten
3. Rondvraag

Achtergrondstukken

1. Conceptoplegger formatiedocument
2. Concepteindproduct voor bouwsteen 1

Toelichting

Agendapunt 1 – stand van zaken nationaal:

- De herstel- en veerkrachtfaciliteit (Recovery and Resilience facility, RRF) is een Europees instrument om de lidstaten te helpen de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie te verlichten.
- Nederland maakt aanspraak op een bedrag van circa 6 mld. aan giften. Hiervoor moet Nederland een coherent herstelplan (*Recovery and Resilience Plan*, RRP) indienen met ambitieuze hervormingen en investeringen.
- Het vorige kabinet heeft in november besloten dat besluitvorming over het Nederlandse RRP aan het nieuwe kabinet is. Ter voorbereiding zijn twee ambtelijke inventarisaties (bouwstenen) afgerond:
 - Bouwsteen 1: een inventarisatie van bestaande en reeds voorgenomen investeringen en hervormingen (die na 1 februari 2020 van start gaan) die kwalificeren voor een RRP.
 - Bouwsteen 2: een inventarisatie en toetsing van mogelijke nieuwe additionele doelmatige investeringen die aansluiten bij de RRF-criteria. Hier is op verzoek onlangs een B-lijst met negatief beoordeelde voorstellen aan toegevoegd.

Inzet FIN:

- Bestaand en reeds voorgenomen beleid (bouwsteen 1) is volgens FIN aantrekkelijk omdat hiermee €6 mld. aan middelen kunnen worden vrijgespeeld die een nieuw kabinet vervolgens geheel naar eigen inzicht kan besteden.
- Bouwsteen 1 bevat namelijk maatregelen waarover reeds integrale besluitvorming heeft plaatsgevonden en die reeds nationaal voorzien zijn van dekking. Dit impliceert dat de middelen die Nederland voor deze projecten ontvangt, ten goede komen aan de algemene middelen en vervolgens volledig vrij kunnen worden besteed. Deze incidentele ruimte kan o.a. gebruikt worden voor schuldafbouw, als smeermiddel voor hervormingen of incidentele uitgaven buiten de scope van de RRF.
- Bovendien is de implementatie in veel gevallen al onderweg, waardoor het risico op vertraging en niet-naleving van mijlpalen en doelen kleiner is dan bij het kiezen voor nieuwe investeringen (bouwsteen 2).
- Indien gekozen wordt voor nieuwe investeringen – die in de formatie worden aangedragen door partijen of die voortkomen uit bouwsteen 2) – bestaan er risico's voor de Rijksbegroting. De investeringen dienen namelijk voorgefinancierd te worden door FIN en de Commissie keert pas geld uit aan FIN na behalen mijlpalen en doelen. Als mijlpalen en doelen niet bereikt worden keert de Commissie geen geld uit en gaat dit ten koste van de algemene middelen. Dit geldt in mindere mate voor projecten in bouwsteen 1.
- Het is van groot belang om een begrotingssystematiek te ontwikkelen dat zorgt voor de juiste prikkels bij vormgeving en uitvoering van het beleid en niet tot onredelijke risico's leidt voor de Rijksbegroting.

November tot heden en vervolg richting formatie

- Vanaf november 2020 tot heden is veel werk verzet door de IRF, AFEP en AEP. De twee inventarisaties (bouwstenen) zijn afgerond, getoetst en bouwsteen 1 is besproken met de Commissie. Met de feedback van de Commissie is er meer focus aangebracht in de lijsten met maatregelen.
- De Commissie verwacht in principe ambitie en additionaliteit op het gebied van hervormingen en investeringen maar heeft aangegeven dat maatregelen waarvoor kosten worden gemaakt sinds 1 februari 2020 kwalificeren voor een RRP. Verschillende lidstaten voeren (deels) een bestaande begroting op in hun RRP.
- Bouwsteen twee is doormiddel van toetsing teruggebracht van een lijst met €40 mld. aan maatregelen naar een lijst met circa €12 mld. aan maatregelen. Het toetsingsproces verliep niet zonder slag en stoot met de andere departementen.
- Uit de gesprekken met de Commissie komt verder naar voren dat meer ambitie op hervormingen nodig is voor de Commissie om een Nederlands RRP te kunnen goedkeuren. Vooral de woningmarkt en arbeidsmarkt zijn daarbij prominent naar voren gebracht.

Formatiedocument richting formatie

- Ambtelijk FIN zal het formatiedocument in de huidige vorm toesturen aan de ondersteuning van de formatie.
- Bij vragen gedurende de formatie zal FIN waar nodig en waar mogelijk vakdepartementen aanhaken voor zover dat niet door de ondersteuning van de formatie gebeurt. Waar antwoorden kant en klaar voorhanden zijn zullen we omwille van de snelheid e.e.a. zo snel mogelijk beantwoorden zoals dat ook op andere onderwerpen usance is.

Uitkomst laatste directeurenoverleg

- Departementen zijn niet tevreden over het proces rondom de invulling van een Nederlands RRP en de uitkomst van de toetsing. Zij dreigden (en dreigen) dit hoog ambtelijk (bijvoorbeeld in het SGO) of politiek te gaan opspelen.
- Departementen accepteren daarnaast niet dat er nieuwe investeringsvoorstellen bij de toetsing op doelmatigheid, budgettaire effecten en RRF-criteria, afvallen. Als compromis (in tegenspraak met afspraken uit MR) worden aan de formatie nu drie sets maatregelen voorgelegd:
 - Maatregelen uit bouwsteen 1 (bestaand beleid, circa €12 mld.).
 - Positief beoordeelde nieuwe investeringsvoorstellen uit bouwsteen 2 (€12 mld.).
 - Negatief beoordeelde nieuwe investeringsvoorstellen uit bouwsteen 2, zodat de formatie ook over deze plannen beschikt (€15 mld.).
- Het toetsen van nieuwe voorstellen die niet altijd even goed onderbouwd zijn bleek best lastig. Veel departementen zien de RRF als een bron van gratis geld en zien graag plannen verwezenlijkt waar zij zelf van overtuigd zijn. Tegen de achtergrond van een Commissie die nog in zijn rol komt op het RRF is toetsing ingewikkeld, veel zal afhangen van het totaalpakket dat door Nederland wordt ingebracht. Desalniettemin kwalificeert een flink aantal voorstellen sowieso niet. Departementen hebben inmiddels ook een aantal voorstellen zelf ingetrokken.
- Het toetsingsproces is te vergelijken met de ambtelijke toegangspoort van het Nationaal Groeifonds waarbij het lastig bleek onafhankelijk op kwaliteit te toetsen en (hoog) ambtelijk tot compromis moest worden gekomen. De beoordelingsadviescommissie heeft hier terechte kritiek op gehad. Gevaar is dat bij het RRF slechtere projecten worden gekozen in de formatie dan bij het Groeifonds. Onder de nu goedgekeurde projecten bevinden zich projecten die eerder door de Commissie van het groeifonds zijn afgekeurd.
- Onder hoog ambtelijke druk is het waterstofvoorstel van EZK (IPCEI-waterstof) van €2,5 mld. voorwaardelijk goedgekeurd, terwijl er nog geen zicht is op hoe dat het "matchmakingsproces" er uit gaat zien en welke projecten concreet op de korte termijn zouden kunnen worden gerealiseerd. Dit leidt tot de conclusie dat ook ten aanzien van de goedgekeurde voorstellen nog moet worden bezien met de Europese Commissie of deze passen in de RRF-criteria en tijdspaden. Voor IPCEI-waterstof specifiek geldt overigens dat het een flagship is van de Commissie, dat heeft meegewogen om dit voor waterstof onder de voorwaarde van nadere uitwerking nu goed te keuren. Meer in het algemeen geldt wel het risico met het opnemen van nieuwe projecten in een RRP dat we pas bij toetsing door de Commissie zeker weten of e.e.a. kwalificeert.
- De beoordeling van de voorstellen voor beide bouwstenen is afgerond. Sommige departementen hebben vragen gesteld bij de beoordeling, we zullen ons best doen om deze ruis weg te nemen. Er is daartoe afgesproken dat departementen die het niet eens zijn met de beoordeling van investeringsvoorstellen voor bouwsteen 2, deze week op MT-niveau in gesprek kunnen gaan met de beoordelaars (AEP en secties IRF). De beoordelaars kunnen dan een toelichting geven op de beoordeling. Het is de bedoeling elkaars standpunt te begrijpen maar het is niet het uitgangspunt dat de beoordeling wordt aangepast.

Agendapunt 2 – stand van zaken internationaal:

buiten verzoek

Stand van zaken

- Nederland maakt aanspraak op een bedrag van ca. €6 mld. aan giften uit de RRF. Hiervoor moet Nederland een coherent herstelplan (*Recovery and Resilience Plan*, RRP) indienen met een gebalanceerde set aan hervormingen en investeringen.
- Het huidige kabinet heeft besloten de invulling van het RRP aan een nieuw te formeren kabinet te laten. Tijdens de formatie moet worden besloten over zowel de hervormingen als investeringen.
- Hervormingen en investeringen die na 1 februari 2020 van start gaan of zijn gegaan – en voldoen aan een aantal andere voorwaarden – kwalificeren voor een RRP. Het kan hierbij dus gaan om maatregelen voor de komende jaren waartoe reeds is besloten en die gedekt zijn (hier genoemd: 'bestaand') of volledig nieuwe maatregelen (hier genoemd: 'nieuw').
- Ter voorbereiding op de formatie is ambtelijk geïnventariseerd welke bestaande hervormingen en reeds gedekte investeringen mogelijk kwalificeren voor een RRP (bouwsteen 1) en is een lijst opgesteld van mogelijke nieuwe additionele doelmatige investeringen die aansluiten bij de RRF-criteria (bouwsteen 2).

Appreciatie FIN**1. Hervormingen: meer is nodig, met name op woningmarkt en arbeidsmarkt**

- Nederland heeft zich Europees hard gemaakt voor de eis dat RRP's voldoende ambitie op hervormingen bevatten en zal voorstellen van andere lidstaten daaraan toetsen. Dit legt de lat hoog voor ons eigen RRP. Daarbij past de kanttekening dat we in de plannen van andere landen zien dat zij niet altijd *alle* door de Europese Commissie voorgestelde hervormingen doen, wat formeel ook niet hoeft. Nederland zet er in dergelijke gevallen op in dat duidelijk gemaakt wordt waarom die hervorming niet gedaan wordt en dat de andere hervormingen voortvarend worden aangepakt.
- Recent is een aantal hervormingen doorgevoerd dat onderdeel kan vormen van een Nederlands RRP: hervorming pensioenstelsel, beperking van de zelfstandigenaftrek, maatregelen tegen agressieve belastingplanning en –ontwijking.
- De Europese Commissie heeft in informele gesprekken aangegeven dat aanvullende hervormingen op met name woningmarkt en arbeidsmarkt nodig zijn om een RRP te kunnen goedkeuren. Het gaat hierbij om het minder stimuleren van schulden (via bijvoorbeeld afbouw hypotheekrenteaftrek of de eigen woning naar Box 3) en het versterken van de positie van zelfstandigen (bv. meer fiscaal gelijk behandelen van werk).

2. Investeringscomponent: bestaande investeringen aantrekkelijk met oog op hervormingen

- De investeringscomponent van het Nederlandse RRP is te vullen met bestaande investeringen en/of nieuwe investeringen uit de ambtelijke inventarisaties.
- Opnemen van bestaande maatregelen in een RRP (bouwsteen 1) heeft als belangrijk voordeel dat hiermee incidentele middelen worden vrijgespeeld die volledig naar eigen inzicht inzetbaar zijn. Deze middelen kunnen bijvoorbeeld worden ingezet als smeermiddel voor de additionele vereiste hervormingen, andere incidentele uitgaven of verlaging van de staatsschuld.
- Bovendien is de implementatie in veel gevallen al onderweg, waardoor het risico op vertraging en niet-naleving van mijlpalen en doelen (en daarmee het risico op geen ontvangst van middelen van de Europese Commissie) met bestaande maatregelen waarschijnlijk kleiner is dan bij het kiezen voor nieuwe investeringen.
- Nederland heeft in reactie op de coronacrisis snel de nodige maatregelen genomen, ook omdat de budgettaire uitgangspositie gunstig was. Het begrotingsbeleid werkte daarmee stimulerend toen dat nodig was. Vanuit conjunctureel perspectief is er geen noodzaak meer te doen op het gebied van investeringen. Het CPB voorziet dat het economisch herstel vanzelf plaatsvindt, verder ondersteund door de noodsteun- en herstelpakketten.
- Er kan ook worden gekozen om nieuwe investeringen (bouwsteen 2) in een RRP onder te brengen. Dit gaat echter ten koste van de financiële ruimte in de formatie.
- Een derde optie is om – buiten de verrichte inventarisaties om – voor de RRF kwalificerende investeringen op te nemen in het RRP die het huidige kabinet of formerende partijen uit eigen beweging reeds van plan zijn door te voeren (en dus niet primair omdat er RRF-middelen tegenover staan, de bron van financiering zou geen rol moeten spelen in de afweging). Deze optie heeft als voordeel dat het RRP meer additionaliteit uitstraalt waarbij tegelijkertijd uitgaven volledig in lijn zijn met de eigen plannen van het nieuwe kabinet.
- Samenvattend: een voldragende RRP bevat aanvullende hervormingen en lijkt gevuld te kunnen worden met bestaande investeringen uit bouwsteen 1.

3. **Als formerende partijen kiezen voor het opnemen van nieuwe investeringen in het RRP, dan zijn heldere afspraken nodig over hoe om te gaan met mee- en tegenvallers.**
De budgettaire risico's bij nieuwe projecten zijn namelijk groter dan bij bestaande projecten. Deze afspraken dienen deel uit te maken van de begrotingsregels van het volgende kabinet. Immers de budgettaire risico's drukken op de staatskas en niet op het herstelfonds.

K

TER INFORMATIE

Aan

de minister

1 gc2

notitie

Ambtelijke inventarisatie RRF afgerond

**Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek**

Inlichtingen

dhr.

T

F

@minfin.nl

www.minfin.nl

Direct contact

M

Datum

20 mei 2021

Notitienummer

2021-000009531

Auteur

dhr.

Van

Kopie aan

Aanleiding

In de MR van 27 november is besloten dat het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat samen met het Ministerie van Financiën een ambtelijke verkenning uitvoert naar de inhoud van een Nederlands RRP ter ondersteuning van de formatie. De verkenning is afgerond en door ambtelijk FIN gedeeld met het formatiebureau van AZ.

Kernpunten

- In lijn met de afspraken uit de MR van 27 november is een ambtelijke inventarisatie uitgevoerd ter voorbereiding van een Nederlands RRP. De inventarisatie is bedoeld ter ondersteuning van de formatie en door ambtelijk FIN aan het formatiebureau van AZ gestuurd. De inhoud van de inventarisatie wordt buiten de formatie om niet verder verspreid, zoals gebruikelijk bij een formatieproces.
- De inventarisatie bestaat uit twee bouwstenen. Bouwsteen 1 brengt bestaande en reeds voorgenomen investeringen en hervormingen in kaart die voldoen aan de RRF-criteria. Bouwsteen 2 brengt doelmatige additionele investeringen in kaart die kansrijk zijn voor een Nederlands RRP.
- De formerende partijen zijn nu aan zet: zij besluiten welke hervormingen en investeringen een plek krijgen in een Nederlands herstelplan.
- Conform de afspraken in de MR, heeft er geen brede uitvraag plaatsgevonden tijdens de ambtelijke inventarisatie. De RRF-verordening verplicht lidstaten echter om stakeholders te betrekken bij het opstellen van een RRP. Om hier invulling aan te geven worden stakeholders geconsulteerd op een concept-RRP ná de formatie.
- Een aantal stakeholders was liever al eerder betrokken. Zo hebben FNV, IPO en VNG meerdere malen expliciet aangegeven betrokken te willen zijn bij de verkenning en ook op basis van de verkenning te willen adviseren richting de formatie. Daarnaast heeft D66 al een aantal keer gevraagd om het delen van de ambtelijke verkenning met de Kamer.

Toelichting

MR 27 november jl. – Ambtelijk inventarisatie ter voorbereiding van een RRP

- In de MR van 27 november is besloten dat de definitieve besluitvorming over het RRP wordt overgelaten aan het volgende kabinet. Investerings- en hervormingen die op of na 1 februari 2020 zijn gestart komen in aanmerking voor een RRP.

- Ter voorbereiding van die besluitvorming is een ambtelijke inventarisatie met twee bouwstenen afgerond:
 1. Bouwsteen 1: Een inventarisatie van bestaande en reeds voorgenomen investeringen en hervormingen die op basis van de criteria kansrijk zijn om te kwalificeren voor het Nederlands RRP.
 2. Bouwsteen 2: Een inventarisatie van kansrijke doelmatige additionele investeringen voor een Nederlands RRP.
- De Kamer en stakeholders vrezen dat Nederland middelen misloopt indien het een plan later indient bij de Europese Commissie dan 1 april 2021. Nederland heeft echter uiterlijk tot de zomer van 2022 de tijd om een RRP formeel in te dienen bij de Europese Commissie en verzekerd te zijn van de volledige envelop van €6 mld. Latere indiening van een plan betekent echter wel minder tijd om de middelen uit te geven. Middelen moeten namelijk voor augustus 2026 besteed zijn.
- Binnen de verkenning zijn geen nieuwe hervormingen geïnventariseerd. Er zijn al diverse bestaande rapporten met beleidsopties (zoals Commissie Borstlap, BMH-rapporten) die hier als basis voor kunnen dienen.

Inventarisatie

- Bij de inventarisatie is rekening gehouden met de RRF-criteria. Zo komt alleen beleid in aanmerking dat is ingezet sinds februari 2020 en invulling geeft aan de landspecifieke aanbevelingen. Beide bouwsteen zijn informeel getoetst bij de Europese Commissie om te bezien of ze kunnen kwalificeren voor een Nederlands RRP.
- Bouwsteen 1:
 - Dit kabinet heeft al veel stappen gezet om de nadelige gevolgen van de coronacrisis te beperken. Met bestaande hervormingen kan al op veel van de landspecifieke aanbevelingen van de Commissie worden ingegaan. Uit de gesprekken met de Commissie komt naar voren dat waarschijnlijk meer ambitie op hervormingen op de arbeidsmarkt en woningmarkt nodig is voor de Commissie om een Nederlands RRP te kunnen goedkeuren.
- Bouwsteen 2:
 - Voor de inventarisatie van nieuwe doelmatige investeringen hebben departementen voorstellen ingediend bij EZK (AEP). Deze voorstellen zijn samen met FIN (IRF) beoordeeld en getoetst langs de RRF-criteria.
- Een Nederlands RRP kan volledig gevuld worden met maatregelen uit ofwel bouwsteen 1 als bouwsteen 2. Met elke bouwsteen kan afzonderlijk voldaan worden aan de klimaat- en digitaliseringseisen van respectievelijk 37% en 20%.

De volgende overwegingen en keuzes spelen voor een nieuw kabinet

- De inhoud en ambitie van het nationale plan is medebepalend voor de geloofwaardigheid waarmee Nederland de plannen van andere lidstaten kan beoordelen. Het implementeren van hervormingen door lidstaten is een belangrijke voorwaarde voor Nederland geweest om in te kunnen stemmen met de RRF. Tegen deze achtergrond moet het nationale plan gewogen worden.
- Van belang is dat het kabinet een goede, integrale afweging maakt tussen de verschillende beleidsdoelen, zoals extra incidentele uitgaven aan specifieke projecten of juist het vrijspelen van vrij te besteden middelen voor bijvoorbeeld schuldafbouw, hervormingen of incidentele uitgaven buiten de scope van de RRF.
- De RRF heeft tot doel het economische en sociale herstel en de veerkracht van lidstaten te bevorderen. Mede door de goede budgettaire uitgangspositie heeft Nederland snel op het uitbreken van de coronacrisis kunnen reageren en het herstel stevig ondersteund. Vanuit conjunctureel perspectief is er geen

directe noodzaak meer te doen op het gebied van investeringen. De rationale voor Nederland kan eerder worden gezocht in het bevorderen van de noodzakelijke transitie of het versterken van de economische veerkracht via gerichte hervormingen en investeringen.

Het verdere proces

- De formerende partijen zijn nu aan zet. Het is aan de formatie om te besluiten welke hervormingen en investeringen een plek krijgen in een Nederlands herstelplan. Na de formatie is het aannemelijk dat stakeholders geconsulteerd worden op onderdelen die in aanmerking komen voor een Nederlands RRP. Bijvoorbeeld als het gaat om hervormingen op het gebied van de arbeidsmarkt, pensioenen of woningmarkt.
- Na de formatie zal er een conceptplan worden opgesteld. Met dit conceptplan begint ook een intensief proces waar andere landen de afgelopen paar maanden in verwickeld zijn. Dit proces bestaat o.a. uit (1) het vroegtijdig toetsen van het conceptplan bij de Commissie en (2) het borgen van alle andere criteria die de Commissie stelt aan een plan, zoals het vormen van adequate mijlpalen en doelen, een controle op het uitblijven van nadelige milieueffecten en het borgen van gendergelijkheid.
- Met het opstellen van een conceptplan volgen er ook stakeholderconsultaties om de inhoud te bespreken en draagvlak van het plan te versterken. Het tijdsplan en de vormgeving hiervan is nu niet helder omdat het bijvoorbeeld onzeker is hoelang de komende formatie zal duren en wat de uiteindelijke inhoud is van een Nederlands plan. Na de stakeholderconsultaties zal het conceptplan vervolgens gedeeld worden met het parlement, waarna het definitief ingediend kan worden bij de Europese Commissie.

Brief wo. 7/7
verzenden!

Ministerie van Financiën

**HEDEN
TER BESLISSING**

Aan
de minister

gez.

notitie

Brief aan vaste commissie Financien EK - voorbereiding
RRP

Aanleiding

Op 22 juni 2021 heeft de vaste commissie voor Financiën van de Eerste Kamer een verzoek ingediend om informatie te delen over de voorbereidingen die zijn getroffen voor het opstellen van een RRP. Met bijgevoegde Kamerbrief (bijlage 1) geven wij invulling aan dit verzoek.

Beslispunt

Stemt u in met verzending van de Kamerbrief aan de Eerste Kamer? Indien ja, kunt u de brief dan ondertekenen?

Kern

- De leden van de vaste commissie van Financiën van de Eerste Kamer ontvangen graag uiterlijk dinsdag 6 juli 2021 een brief waarin de getroffen voorbereidingen voor het opstellen van het herstelplan worden gedeeld, en waaruit blijkt welke beleidsopties voorliggen om de beschikbare middelen uit het Herstelfonds in te zetten (bijlage 2).
- In november 2020 is ervoor gekozen om het nieuwe kabinet een besluit te laten nemen over de invulling van het plan. Om de formatie voor te bereiden en het indienen van het plan niet te vertragen is een ambtelijke verkenning naar de mogelijke inhoud van een Nederlands herstelplan uitgevoerd. De inhoud daarvan is vertrouwelijk en ligt nu op de formatietafel.
- In de brief (bijlage 1) wordt het proces rond de ambtelijke verkenning en het vervolg daarop geschetst. Aangegeven wordt dat, omdat de verkenning onderdeel is van de (vertrouwelijke) formatie de concrete lijst met beleidsopties niet is bijgevoegd. Wel wordt op hoofdlijnen inzage gegeven in de beleidsterreinen waarop maatregelen zijn geïnventariseerd, wordt uiteengezet welke stappen er inmiddels zijn gezet en welke fundamentele keuzes zijn voorgelegd aan de formatie.

de volgende 2 pagina's zijn reeds openbaar. zie toelichting

**Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek**

Inlichtingen

dhr. 1010.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e

10.2.e@minfin.nl
www.minfin.nl

Direct contact

10.2.e 1010.2.e

M 10.2.e

Datum

2 juli 2021

Notitienummer

2021-0000129975

Auteur

dhr. 1010.2.e

dhr. 101010.2.e

Van

Kopie aan

Ministerie van Financiën

do. 12/8, 17.30 uur
(Webex)

CXLed

TER ADVISERING

Aan

de minister

notitie

NO Belafspreek met MSZ^W over delen informatie RRF met sociale partners

→ vervallen

Aanleiding

Op 12 augustus om 17:30u heeft u met MSZW een afspraak via Webex over zijn wens om meer informatie over RRF te delen met de sociale partners.

Kern

- MEZK spreekt op 25 augustus met sociale partners over het RRF. MSZW wil graag dat MEZK dan meer inhoud deelt uit de ambtelijke inventarisatie naar de mogelijke invulling van een RRP die in april is gedeeld met de formatie.
- Wij raden u aan om tijdens het gesprek niet toe te geven aan zijn wens. U kunt de volgende argumenten gebruiken:
 - Het delen van de inhoud van de ambtelijke inventarisatie met SOPA's en/of parlement is niet conform afspraak in de MR waarin tot de inventarisatie besloten werd. Er is afgesproken om een inventarisatie te doen zonder brede maatschappelijke uitvraag.
 - Daarnaast zijn stukken die dienen als input voor de formatie vertrouwelijk. Inhoud delen of afstemmen met de sociale partners zou de vertrouwelijkheid van de formatie schaden.
 - De RRF-Verordening zegt weliswaar dat stakeholders betrokken moeten worden, maar schrijft niets voor over timing en aard van consultatie.
 - Delen is ook onwenselijk indien het slechts gaat om een presentatie op hoofdlijnen, met bijvoorbeeld alleen de titels van de voorstellen op de slides. Dit kan alleen maar leiden tot meer druk vanuit de sociale partners om het hele pakket te delen, of een lobby voor aanpassingen in de media.
 - Indien SZW wil afwijken van de afspraken die zijn gemaakt in de MR, dan moet dit opnieuw via de MR politiek worden voorgelegd. Daarna moet ook de Kamer eerst worden geïnformeerd.
- Eventueel kan als alternatief de brief van juli gedeeld worden waarin u de Eerste Kamer op hoofdlijnen informeerde over de voorbereidingen voor het RRP. In deze brief wordt al een aantal beleidsterreinen genoemd (zie bijlage: onder andere zorg, arbeidsmarkt, onderwijs, klimaat en groene transitie, digitale transitie, pensioenen, woningmarkt en het tegengaan van belastingplanning en witwassen) maar geen specifieke voorstellen.
- MSZW belt donderdagochtend ook met MEZK. Wij hebben van EZK vernomen dat MEZK ook echt niet wil delen. Zie toelichting voor een uitgebreidere inzet.
- Ambtelijk EZK heeft MEZK geadviseerd om nog te bellen met u voorafgaand aan het gesprek met MSZW, om de gemeenschappelijke lijn te bespreken. Wij denken dat dit geen kwaad kan, als dit in uw agenda past.

Directie Algemene
Financiële en Economische
Politiek

Inlichtingen

10.2.e 10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e

10.2.e @minfin.nl

www.minfin.nl

Direct contact

10.2.H 10.2.e

M 10.2.e

Datum

10 augustus 2021

Notitienummer

2021-0000164575

Auteur

10.2.e 10.2.e

Van

AFEP

Toelichting

Krachtenveld

Inzet SZW

10.2.g

10.2.g	Indien MEZK tijdens het overleg op 25/8 wederom alleen zal ingaan op het proces, en niet op de inhoud, zal dat volgens SZW waarschijnlijk tot meer <table border="1" data-bbox="552 479 995 512"><tr><td>10.2.g</td></tr></table>	10.2.g
10.2.g		
- De RRF-verordening vraagt lidstaten om sociale partners te consulteren. SZW denkt dat het betrekken in een vroeger stadium de kans op draagvlak vergroot. Het NLse RRP zal gezien de late indiening al onder een vergrootglas liggen in Brussel; het helpt niet als sociale partners zich tegen het NLse RRP zouden keren vanwege het onvoldoende kunnen geven van inbreng.
10.2.g
- Het voorstel van SZW is daarom om een week voorafgaand aan het gesprek tussen de sociale partners en MEZK in een ambtelijk vooroverleg een mondelinge presentatie te geven over de positief beoordeelde voorstellen, en op de slides de titels van de 89 positief beoordeelde voorstellen te presenteren, gecategoriseerd per onderwerp.
- Achterliggende beleidsfiches delen is wat SZW betreft niet nodig, net als het schriftelijk sturen van informatie. Daarmee wordt volgens SZW tegemoet gekomen aan het vertrouwelijk karakter en het feit dat andere stakeholders/het parlement deze formatievoorbereiding ook niet ontvangen.

Inzet EZK

- EZK stelt voor om de SOPA's dezelfde behandeling te geven als andere stakeholders zoals IPO/VNG. In die hoedanigheid wordt het gesprek op 25 augustus een gesprek op hoofdlijnen en proces. Er vindt geen gesprek vooraf plaats op ambtelijk niveau.
- De formatiestukken kunnen alleen met de SOPA's worden gedeeld nadat de Kamer is geïnformeerd. We kunnen op hoofdlijnen aangeven wat er in de formatiestukken staat, maar we kunnen niet ingaan op individuele voorstellen.
- Er kleven nadelen aan het inhoudelijk informeren van de SOPA's over de verkenning (hiertoe behoort ook de titels delen van individuele voorstellen) vóórdat de Kamer geïnformeerd is:
 1. Formatiedocumenten blijven in beginsel vertrouwelijk. De Kamer dient als eerst geïnformeerd te worden over de inhoud van formatiedocumenten en niet de Sociale Partners.
 2. De Sociale Partners een preferente behandeling geven zal tot veel onrust leiden in de buitenwereld. Gezien het verleden is het hoogstwaarschijnlijk dat een deel van de partners de informatie zal inzetten in de media wat tot onrust zal leiden bij het Parlement en andere belanghebbenden die op dat moment nog niet zijn geïnformeerd.

RRF-verordening en de rol van Stakeholders

- Ervoor kiezen om één segment van belanghebbenden een bevoorrechte rol te geven bij de vormgeving van een RRP zou een politieke keuze zijn en geen Europese vereiste.
- De RRF-verordening schrijft het volgende voor met betrekking tot stakeholders: *Voor de voorbereiding, en indien beschikbaar, voor de invoering van de herstel- en veerkrachtplannen, een samenvatting van het raadplegingsproces, uitgevoerd in overeenstemming met het nationale rechtskader, van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners,*

maatschappelijke organisaties, jongeren organisaties en andere relevante belanghebbenden, alsook een samenvatting van de wijze waarop de inbreng van de belanghebbenden in het herstel- en veerkrachtplan terugkomt.

- Dit houdt in dat een RRP een beschrijving moet bevatten van het consultatieproces en hoe de lessen die hieruit zijn getrokken meegenomen zijn in een RRP. Het stelt geen vereiste aan wanneer en hoe belanghebbenden moeten worden meegenomen bij de voorbereiding van een RRP. Alle activiteiten die worden ontplooid tot indiening van een RRP behoort tot de voorbereidingsfase.
- Het betrekken van de sociale partners vóór de formatie is geen vereiste. Een RRP wordt niet getoetst op de wijze waarop stakeholders worden meegenomen. Dit is zelfs geen beoordelingscriterium van de Europese Commissie. Het staat lidstaten dan ook vrij om te bepalen hoe ze de talrijke stakeholders in een land zullen betrekken. Zo heeft Denemarken er voor gekozen om een concept-RRP te publiceren en breed uit te nodigen commentaar te leveren.